

KOPSO LĪ

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2013. gada oktobris nr. 10 (1037)

www.lns.lv

Iznāk no 1954. gada

LATVIJAS NEDZIRDĪGO KOPIENAI IR AR KO LEPOTIES

EDGARS VORSLOVS,
LNS prezidents

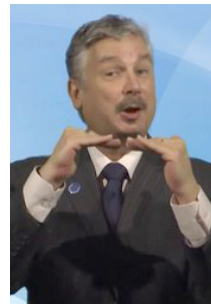
Kad lasīsiet šo avīzes numuru, būs jau pagājuši Starptautiskā nedzirdīgo nedēļa, kuras tēma šogad bija – *Vienlīdzību nedzirdīgajiem*. Arī Latvijas nedzirdīgajiem ir bijusi iespēja aktīvi piedalīties šīs nedēļas pasākumos, kas notikuši reģionālajās biedrībās un noslēguma pasākumā Rīgā – līdzdalību veicinošā akcijā „Klusuma pasaules klusuma diena”. Šīs nedēļas pasākumos esam parādījuši, ka varam būt vienlīdzīgi ar savām prasmēm, sasniegumiem un talantiem, ka ne ar ko mēs neesam sliktāki par pārējiem sabiedrības locekļiem, kuriem varbūt ir citas prasmes, sasniegumi un talanti. Mums pašiem ir savi, un mēs varam būt lepmi par to!

Ar vienlīdzību vai nevienlīdzību mēs saskaramies jebkurā dzīves jomā. Nedzirdīgie visā pasaulē ir izveidojuši savas organizācijas, lai panāktu, ka tiktu nojauktas tās barjeras, kas viņiem liek justies nevienlīdzīgiem. Latvijas nedzirdīgo kopiena var lepoties, ka ir izveidojusi spēcīgu organizāciju, kura daudz dara, lai kopienas locekļiem šo barjeru būtu pēc iespējas mazāk. Augustā notika LNS kongress, kurā LNS darbs tika atzīts par teicamu. Mēs varam būt lepmi par savu organizāciju!

Protams, ir vēl daudz darāmā, lai ikviens no mums justos kā vienlīdzīgs sabiedrības loceklis. Kad viena virsotne tiek sasniegta, tad tiecamies pēc nākamās. Mēs paši zinām ko mums vajag un kā gribam justies, tāpēc mums tagad ir jāstrādā ar valsts un pašvaldību institūcijām, lai arī Latvijā tiktu ieviesti ANO konvencijā par cilvēku ar invaliditāti tiesībām noteiktie principi.

Gribu novēlēt, lai, sagaidot nākamo nedzirdīgo nedēļu, ikviens no mums apzinātos, ka esam personības, kas pieder stiprai kopienai ar savu sociālo pārliecību, vēsturi, kultūru, tradīcijām, vērtībām un savu valodu – zīmju valodu. Mēs varam būt lepmi par savu piederību Nedzirdīgo kopienai!

AIZVADĪTA STARPTAUTISKĀ NEDZIRDĪGO NEDĒĻA

Nedzirdīgie visā pasaulē **septembra pēdējā pilnajā nedēļā** atzīmēja Starptautisko nedzirdīgo nedēļu, kuras uzdevums ir vienot visas pasaules nedzirdīgos un demonstrēt šo vienotību pārējai pasaulei.

Pēc Pasaules nedzirdīgo federācijas (PNF) aicinājuma 133 valstu nedzirdīgo apvienības organizēja īpašus pasākumus, gājienus, rīkoja debates un dažādas informējošas akcijas un sanāksmes, lai pievērstu plašas sabiedrības uzmanību nedzirdīgo cilvēktiesībām. Īpaša uzmanība tika pievērsta darbam ar pašvaldību un valsts iestāžu vadītājiem, likumdevējiem un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem.

Šī nedēļa stiprina sadarbību starp dažādu valstu nedzirdīgo kopienām un viņu atbalstītājiem. Tajos piedalās nedzirdīgo bērnu ģimenes, speciālisti, kas strādā ar nedzirdīgajiem, atbildīgas valsts amatpersonas.

PNF nu jau vairākus gadus Starptautiskajai nedzirdīgo nedēļai iesaka vienu galveno tēmu, piemēram: *Nedzirdīgo kultūras sasniegumi, Nedzirdīgo izglītība, Informācijas un komunikācijas pieejamība, Zīmju valodas bilingvālisms ir cilvēktiesības* u.c.

Tēma šogad – *Vienlīdzību nedzirdīgajiem* bija vērsta uz nedzirdīgo līdztiesības tālāku veicināšanu. Šajā nedēļā aizsāktās tēmas ietvaros PNF iesaka arī turpmāk uzsvērt nedzirdīgo lingvistiskos, mākslinieciskos, politiskos un kultūras sasniegumus, koncentrēt enerģiju, lai panāktu pozitīvas izmaiņas valstu nedzirdīgo kopienās, dalīties pieredzē un diskutēt par veidiem, kā nostiprināt nedzirdīgo tiesības, balstoties uz ANO Konvencijas par cilvēku ar invaliditāti tiesībām principiem.

PNF arī aicina savas dalīborganizācijas iesaistīties naudas līdzekļu vākšanas kampaņās vai pasākumos, lai atbalstītu PNF tās cīņā par cilvēktiesību ieviešanu visā pasaulē.

PNF prezidenta Aina Kolina uzrunu starptautiskajā zīmju valodā skatiet: <http://wfdeaf.org/news/international-week-of-the-deaf-equality-for-deaf-people>

Sagatavoja: Informācijas centrs

VALMIERĀ VIENMĒR KĀ MĀJĀS

ZIGMĀRS UNGURS

Pēc Boccia turnīra

Pirms lielā nedzirdīgo tautas saietā 28. septembrī Rīgā savās mājās Nedzirdīgo dienu jau atzīmējusi daļa lielākā daļa biedrību un arī grupas: Daugavpili, Kuldīgā, Liepājā, Alūksnē, Valmierā, Jelgavā. Šoreiz palūkosimies, kā tas notika tieši Valmierā (*attēlā*).

Lai gan Valmiera ir no tām retajām biedrībām, kur sanāksšanām atvēlēta vesela māja, tomēr šajā pasākumā bija skaidri redzams, ka Valmierai ar saviem 110 biedriem esošās telpas ir par šaurām. Uz Nedzirdīgo dienas svinēšanu bija ieradušies apmēram 56 dalībnieki, arī no citām biedrībām, kā arī LNS vadības pārstāvji.

Tālāk lasiet 4. lpp.

LNS VADĪBAS KALENDĀRS: KAS, KUR, KAD APSPRIESTS, NOLEMTS

INĒSE IMMURE ZIGMĀRS UNGURS

2. SEPTEMBRĪ LNS prezidents Edgars Vorsklovs un viceprezidente Sandra Gerenovska **apmeklēja Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātvīdusskolu (attēlā)**, kur skolas audzēkņi apsveikti, jauno mācību gadu sākot, un tikšanās laikā ar skolas direktori pārrunātas aktualitātes bērnu izglītošanas procesā, uzsvāru liekot uz zīmju valodas lomas palielināšanu.

4. SEPTEMBRĪ LNS prezidents E. Vorsklovs **tikās ar Informācijas centra darbiniekiem**, kur spriests par informācijas nodrošināšanu pēc projekta "Klusuma pasaule" beigām.

9. SEPTEMBRĪ SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” valdes priekšsēdētāja S. Gerenovska **parakstīja līgumu ar NVA par surdotulka nodrošināšanu** ESF projekta ietvaros „Mūžizglītības pasākumu nodarbinātām personām” (*vairāk par to lasiet ... lpp. „NVA piedāvā surdotulka pakalpojumu mūžizglītības pasākumos”*).

10. SEPTEMBRĪ LNS prezidents E. Vorsklovs piedalījās **LNS iepirkumu komisijas sēdē**, kur apstiprināja nolikumu dzirdes aparātu iepirkumam 2014. gadam. E. Vorsklovs: „*Tas ir liels un būtisks iepirkums, no kura sekmīgas norises ir atkarīgs veiksmīgs Surdotehnikās palīdzības centra darbs nākamajā gadā.*”

16. SEPTEMBRĪ LNS prezidents E. Vorsklovs un LNS Rehabilitācijas centra valdes priekšsēdētāja S. Gerenovska **tikās ar Labklājības ministrijas pārstāvjiem**.

E. Vorsklovs: „*Tikšanās laikā ar Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu departamenta pārstāvjiem tika spriests par nepieciešamajām izmaiņām Ministru kabineta noteikumos, kas lielā mērā ietekmē LNS darbību un pakalpojumu pieejamību dzirdes invalīdiem. Ministru kabineta noteikumos Nr. 1472 „Kārtība, kādā Latvijas Neredz-*

go biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīg līdzekļus – tiftotehniku un surdotehniku” lielākā daļa grozījumu precīzēs pieteikšanās un pakalpojumu saņemšanas kārtību, un mums būtiskākais ir, ka izdevies panākt piekrišanu papildināt valsts apmaksātās surdotehnikas sarakstu ar dzirdes palīg līdzekli (komunikatoru), FM sistēmām, digitālo

vizuālās saziņas ierīci, telefonu ar pastiprinātāju, skaņas indikatoru ar gaismas vai mehānisko signālu.”

Noteikumos Nr.291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” izdevies panākt piekrišanu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu klāsta papildināšanu ar „*sociālo iemaņu un dzīves prasmju apguvi un pilnveidi*” un „*klienta ģimenes locekļu un tuvinieku konsultēšanu un apmācību*”, diskusijas vēl turpinās par „*adaptētas informācijas zīmju valodā*” nodrošinājuma iekļaušanu no valsts apmaksāto pakalpojumu sarakstā.

18. SEPTEMBRĪ notika kārtējā **surdotulku atestācija**. LNS Rehabilitācijas centra valdes priekšsēdētāja S. Gerenovska ziņo, ka atestācijai pieteicās 6 cilvēki. Viņiem tika piešķirta 1. kategorija. Diviem tulkiem serifikāts izsniegts uz vienu gadu, 4 tulkiem uz diviem gadiem. Jāatzīmē, ka visi 6 tulki nākuši no nedzirdīgo vecāku ģimenēm. Šobrīd LNS Rehabilitācijas centrs noslēdzis līgumu ar 38 tulkiem. Plānojam noslēgt vēl ar 6.

19. SEPTEMBRĪ LNS prezidents Edgars Vorsklovs piedalījās **Invalīdu lietu nacionālās padomes sēdē**. E. Vorsklovs informē, ka dalībnieki uzklāja informāciju par ESF projekta ietvaros pilnveidoto invaliditātes noteikšanas sistēmu. Šoreiz klātesošie vairāk tika informēti par veicamajiem pasākumiem, lai valsts budžeta līdzekļi VDEĀVK darbā būtu efektīvāk un racionālāk izmantojami.

Sēdes dalībnieki tika informēti par pašreizējo situāciju nodrošināšanā ar tehniskajiem palīg līdzekļiem. Salīdzinot ar citiem invaliditātes veidiem, kur atsevišķos gadījumos rindā jāgaida pat 53 mēneši, dzirdes invalīdiem surdotehnikas pieejamība ir daudz labāka – šobrīd uz dzirdes aparāta saņemšanu jāgaida aptuveni 10 mēneši. LM nākamgad papildus piešķirs 591 302 latus Latvijas Nedzirdīgo savienībai – rindu mazināšanai pēc surdotehnikajiem palīg līdzekļiem, un

tiek prognozēts, ka rindas gadu garumā tiks izskaustas.

Sēdes dalībnieki tika iepazīstināti arī ar Labklājības ministrijas ziņojumu par rīcības plāna „Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005. – 2015. gadam” un par „Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas plānu 2010. – 2012. gadam” īstenošanas gaitu. Ministrija varēja palepoties, ka šajos dokumentos noteiktie uzdevumi ir izpildīti. Kas attiecas uz mums, tad **nodrošināti surdotulka pakalpojumi** gan profesionālās izglītības ieguves procesā, gan saskarsmē ar citām personām.

19. SEPTEMBRĪ LNS viceprezidente Sandra Gerenovska un LNS Informācijas centra vadītāja Inese Immure **tikās ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) un Neatliekamās palīdzības dienesta pārstāvjiem** par iespēju ieviest īsziņu saņemšanu no cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, līdzīgi kā to jau izmanto VUGD.

Tikšanās dalībnieki pārrunāja, kā pilnveidot darbu cilvēku ar dzirdes traucējumiem datu bāzes aktualizēšanā jeb atjaunošanā un vienojās par nepieciešamību tuvākajā laikā slēgt līgumu ar LNS par datu bāzes izmantošanu. VUGD atzina, ka šāda datu bāze ir vajadzīga, jo VUGD saņem ļoti daudz surogātpastus un maldinošus izsaukumus.

VUGD uzsvēra, ka cilvēki joprojām var sūtīt īsziņu uz numuru 112, ja nepieciešama policijas, neatliekamās medicīniskās palīdzības vai ugunsdzēsēju glābēju palīdzība.

Savukārt neatliekamās palīdzības dienesta pārstāvji nolēma šobrīd nepiedāvāt nedzirdīgajiem iespēju izsaukt 113 jeb ātro palīdzību ar īsziņas palīdzību, jo tas ir nākotnes jautājumi, kam nepieciešams atbilstošs tehnisks aprīkojums.

21. SEPTEMBRĪ LNS prezidents Edgars Vorsklovs un LNS viceprezidente Sandra Gerenovska **apmeklēja Smiltenes reģionālo biedrību**, lai iepazītos ar LNS īpašumā esošo ēku tehnisko stāvokli.

E. Vorsklovs: „*Vizītes laikā tika uzklauts arī smiltenešu viedoklis par ēku izmantošanas iespējām. Par tālāko ēku izmantošanas perspektīvu tiks spriests LNS valdes un domes sēdēs.*”

Brauciens uz Vidzemi noslēdzās ar **vizīti Valmieras reģionālajā biedrībā**, kura prezidentu un viceprezidenti bija uzaicinājusi uz Nedzirdīgo dienai veltīto pasākumu. Pasākums noritēja pozitīvā gaisotnē, kura laikā notika gan sarunas, gan tika arī spēlēta tradicionālā valmieriešu spēle *Boccia*. ▲

NOMETNES, PĀRGĀJIENI, TRADĪCIJU PASĀKUMI ...

TUKUMA GRUPA DODAS UZ NOMETNI

LNS Rīgas biedrības Tukuma grupas biedri Gulbenes novada Rankas pagastā rīkoja pārgājienu un nometni ar nosaukumu „Dzīvojam klusumā”. Šajā nometnē piedalījās ne tikai tukumnieki, bet arī daži jelgavnieki un rīdzinieki.

Piektdienas vakarā dalībnieki ieradās nometnē un jau notika iepazīšanās vakars.

Otrajā dienā notika dažādas netradicionālas sporta spēles, volejbols, bumbu mešana vārtos, gājiens pa mīnu ceļu.

Trešajā dienā visi devās uz uz Sveču muzeju, bet noslēgumā katrai komandai bija jāveido kolāža no avīzēm un žurnāliem par tēmu „Nometne Lācītēs”.

Šīs nometnes aktivitātes palīdzēja iegūt jaunus draugus, deva iespēju izpaust sevi radoši, mācīja sadarboties komandā un nostiprināja savstarpējās komunikācijas prasmes.

Teksts: Zigmārs Ungurs

MĒNEŠA LAIKĀ TRĪS BRAUCIENI

Rīgas RB septembrī organizēja saviem biedriem veselus trīs labās prakses un pieredzes apmaiņas pasākumus.

Rīgas biedri 7. – 8. septembrī devās uz Daugavpils biedrību.

Pēc pilsētas apskates daugavpilieši viesus iepazīstināja ar savu darbu, savukārt Jelgavas grupas vadītājs M. Veidemanis pastāstīja par savas grupas veikumu. Notika arī konkursi, uzstājās pašdarbnieki.

Uz Ventspili 25 rīdzinieki devās 15. septembrī. Ventpilnieki vispirms parādīja savu pilsētu un viesus izvizināja arī ar kuģīti „Hercogs Jēkabs”. Bet vakarā visi tikšanās dalībnieki pulcējās biedrības telpās, lai apmainītos pieredzē par biedrības darba organizēšanu. Ventspils RB priekšsēdētāja Raisa Civkunova pastāstīja interesantus faktus no biedrības vēstures.

Uz Liepājas biedrību Rīgas biedri devās 21. septembrī, un tas bija beidzamais pieredzes apmaiņas pasākums projektā.

Visvērtīgākais bija tas, ka dalībnieki uz vietas iepazīs ar citu biedrību darba organizāciju, pasākumu plānošanu un biedrības valdes darbu.

Teksts: Zigmārs Ungurs

RĒZEKNIEŠIEM PĒDĒJĀ NOMETNE

7. un 8. septembrī Rēzeknes biedrības projekta klienti devās pēdējā projekta „Klusuma pasaule” ietvaros organizētā pārgājienu /nometnē „Pensionāru un jauniešu nometne”.

Nometne tika organizēta kempingā „Selena 2003”, kas atrodas Rēzeknes novadā Kaunatas pagastā. 20 pasākuma dalībnieki pavadīja kopā vēl vienu neaizmirstamu nedēļas nogali.

Nometnē tika rīkoti konkursi, komandu spēles, kā arī lomu, saskarsmes un piedzīvojumu aktivitātes, taču tika izpildīts arī viens no galvenajiem – uzdevumiem rast visiem kopā interesantas idejas „ceļojošai” izstādei.

Teksts un foto: Inese Geduša

AMATNIECĪBAS DARBU IZSTĀDE „MARGRIETIŅA”

Rēzeknes RB 12. septembrī notika nedzirdīgo radošo darbu apkopošana izstādei „Margrietiņa”.

Šajā pasākumā savus darbus bija iesnieguši apmēram desmit amatnieki. Projekta veidoja ceļojošo darbu izstādi, kuru parādīs ne tikai savā biedrībā, bet arī citur Latvijā, piemēram, projekta „Klusuma pasaule” noslēguma pasākumā.

Darbi ir ļoti dažādi, sākot ar izšūtām krustdūrienā gleznām, spilveniem, origami darinājumiem līdz interesantam maketam „Sapņu māja”, kurā ievilkta pat elektrība.

Apkopoto darbu pirmā skate notika 21. septembrī, kad biedrībā svinēja Nedzirdīgo dienu.

Teksts: Inese Geduša

LATVISKO TRADĪCIJU PASĀKUMS „MIĶELDIENA”

12. septembrī Rēzeknes klubā tika organizēts latvisko tradīciju pasākums „Miķeldiena”.

Pasākuma dalībnieki padziļināja zināšanas seno latviešu ticējumos, „Miķeļi” – latvju dainās un citu tautu tradīcijās. Šajos svētkos ir tradicionāli rīkot gadatirgu, tāpēc pasākuma dalībnieki apsprieda iespējas nākamajos svētkos noorganizēt savu Miķeļdienas tirgu, kurā varētu prezentēt visādus ēdienus un mielastus, ko darinātu paši dalībnieki.

Pasākuma dalībnieki ļoti pozitīvi vērtē Latviešu tradicionālo svētku pasākumus, kas tika rīkoti biedrībā līdz šim, tas palīdz saglabāt mūsos senču vēstījumus un zināšanas.

Teksts: Inese Geduša

Sākumu lasiet 1. lpp.

SVINĪGS IEVADS VIENMĒR VIETĀ

Vispirms Iveta Lāce – Miezīte un Dace Vingre iepriecināja klātesošos ar melodeklamācijām, pēc tam biedrības vadītāja Dace Lāce uzrunāja pasākuma dalībniekus un atgādināja, ka viesos ieradies jaunais LNS prezidents Edgars Vorslovs un viceprezidente Sandra Gerenovska, kā arī LNSF prezidents Varis Strazdiņš, kurš pirms šī pasākuma piedalījās Valmieras sporta kluba „Tālavas nedzirdīgo sports” biedru pilnsapulcē.

Ziedus saņēma jaunā LNS Goda biedre Nadežda Jefremova. Vārds tika dots LNS prezidentam E. Vorslovam, kurš savā īsajā uzrunā sveica klātesošos. Abi viesi no Rīgas valmieriešiem bija atveduši garšīgu ciemakukuli – kliņģeri.

SAVIESĪGAS SARUNAS PIE KAFIJAS TASES

Jau pats sākums veidojās salds – valmierieši cēla priekšā sanākušajiem skaistu svētku torti, ko greznoja uzraksts „Sveiciens Nedzirdīgo dienai”. Pēc šī īsā, bet tik jaukā ievada pasākuma dalībnieki tika palaisti savā vaļā – nobaudīja sagādāto cienastu, pie kafijas tases aprunājās savā starpā un ar klātesošajiem augstākās vadības pārstāvjiem.

BOCCIA TURNĪRS

Pēc tam lielākā daļa pulcējās biedrības nama pagalmā uz Boccia spēles turnīru. Tas ilga pāris stundu, jo spēli gribēja izmēģināt daudzi gribētāji, arī LNS un LNSF vadība.

Pirmajā vietā komanda „Uzvelc” (Deniss Soldabolovs, Edgars Ružello un Rūta Bernava), otrajā vietā komanda „Beitiki” (Artūrs un Dāvis Beitiki, Inta Hartmane), bet trešajā vietā komanda „Juniors”, kurā spēlēja Edgars Vorslovs, Sandra Gerenovska un Varis Strazdiņš. Ļoti daudzi, arī no pirmo triju vietu ieguvējiem, šo spēli spēlēja pirmo reizi, un tas ir pierādījums tam, ka Boccia var spēlēt jebkurš un, pat spēlējot pirmo reizi, var uzvarēt.

BRĪVĀ GAISOTNĒ

Vakars turpinājās ar savstarpējām sarunām, un visi jutās kā mājās. Arī LNS prezidents E. Vorslovs, jo, kā izrādās, tieši Valmieras biedrībā viņš ticis uzņemts par LNS biedru.

Atvadoties LNS vadība aicināja visus apmeklēt Nedzirdīgo dienas pasākumu 28. septembrī Rīgā. ▲

KULDĪGĀ SĒŅOŠANAS ČEMPIONĀTS

7. septembrī septiņi meistarīgākie un acīgākie sēņotāji no Kuldīgas biedrības devās uz mežu, lai noskaidrotu, kurš tad ir vislabākais un veiksmīgākais sēņotājs. Laiks sēņošanai tika dots.

Arnis Jurševskis ar 4,340 kg salasīto sēņu kļuva par čempionu un balvā saņēma t-kreklu ar visu sacensību dalībnieku kopbildi uz tā.

Kad visi atkal sanāca vienkopus, sākās lomu svēšana. **Ligita Liepiņa** salasīja 2,7 kg sēņu; **Arnis Jurševskis 4,340 kg**, **Gunta Jurševska 1,9 kg**; **Jānis Oskars Birģelis 2,450 kg**; **Janīna Birģele 1,450 kg**; **Juris Ozoliņš 2,4 kg**; **Renāte Ozoliņa 920 g**.

Teksts: Zigmārs Ungurs, foto: Guntars Jurševskis

DAUGAVPILIEŠI PIRMIE

Jā, 14. septembrī Daugavpils RB jau pirmie savā biedrībā atzīmējuši Nedzirdīgo dienu. Pasākums notika brīvā dabā pie Stropu ezera, tajā piedalījās 23 biedri.

Programmā bija dažādas sportiskas un jautras spēles, piemēram, zābaku mešana tūlumā, pudeļu korķu mešana spainī utt. Noslēgumā – pārrunas par nedzirdīgo dzīvi pie ugunsкура un desiņu cepšana.

*Teksts: Zigmārs Ungurs
Foto: Igors Čaika*

VALMIERIEŠI KURŠU KĀPĀS

No 31. augusta līdz 1. septembrim 19 valmierieši ceļoja pa kaimiņvalsti Lietuvu.

Pirmā pieturas vieta bija slavenais Lietuvas Krustu kalns. Krustu kalnā cilvēki no visas pasaules ir savežuši mazus krustiņus un lielus krustus, lai pieminētu aizgājušos, lai rastu ticību un mieru.

Pēc Krustu kalna devāmies uz Lietuvas ostas pilsētu, kur mūs sagaidīja vietējā nedzirdīgā Emīlija. Emīlijas pavadībā izstaigājām Klaipēdas vecpilsētu, atradām omulīgu āra kafējnīcu, kur paēdām gardas vakariņas.

Pēc vakariņām, braucām uz prāmi, kurš mūs pārcēla uz Kuršu kāpām. Savā viesnīcā, kura atradās Joudkrantē, nonācām vēl vakarā, pārguruši, bet laimīgi.

Otrajā dienā devāmies uz Joudkrantes Raganu kalnu, kur ir izstādītas dažādākās koka skulptūras, kuras stāsta par mošķiem un raganām, un dažādākajiem pasaku tēliem.

Pēc pastaigas Raganu kalnā mūsu ceļš

veda uz Pelēkajām kāpām. Pats nosaukums liecina par to, ka visa apkārtnē ir kā izmirusi. Sajūtas Pelēkajās kāpās bija iespaidīgas.

Tālāk ceļš veda uz Kuršu kāpas dienvidiem, kur atrodas pilsēta Nida. Nidā dažs labs pusdienās paspēja nobaudīt cepelīnus (Lietuvas nacionālo ēdienu), savukārt cits baudīja ostas promenādes skatu.

Brauciena dalībniece **Dace Vingre** dalījās ar iespaidiem: „*Man visvairāk patika Pelēkajās kāpās, jo tās sajūtas tur ir, kā atrodies tuksnesī – visapkārt smiltis, neprātīgi stipri pūš vējš. Vēl man patika roņu priekšnesums, tas bija tik burvīgi jauki, bija patīkami skatīties.*”

Skaista bija Nica – mazliet atgādināja mūsu Jūrmalu. Klaipēdai ir interesanta un bagāta vēsture. Paspējām iebraukt arī Krustu kalnā, tur savesti krusti no dažādām valstīm, meklējām krustu no Latvijas, bet nevarējām atrast. Bija patīkami paceļot pa Lietuvas rietumiem.” ▲

Teksts: Elīna Jefremova

LNS UZSĀK DIVU SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PROGRAMMU REALIZĀCIJU

ZIGMĀRS UNGURS

Vadītāju un pasniedzēju „komanda”

Pirmā klientu grupa

Kopš 9. septembra LNS Rehabilitācijas centrā (RC) noteiktām prasībām atbilstoši klienti var saņemt jaunus pakalpojumus divu komplekso sociālās rehabilitācijas programmu ietvaros. Tie ir valsts apmaksāti pakalpojumi.

Viena programma paredzēta personām ar dzirdes traucējumiem. Šī programma sastāv no sešiem pamatvirzieniem: komunikācijas tehnika, psiholoģiskā rehabilitācija, datorapmācība, tehniskie palīgīdzekļi, informatīvā sadaļa, atveseļošana un fiziskā rehabilitācija.

Otra programma ir nedzirdīgām personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem un sastāv no 5 pamatvirzieniem: psiholoģiskā rehabilitācija, komunikācija un valoda, dzīves prasmju pilnveide, informatīvā sadaļa un fiziskā rehabilitācija.

Pirmā klientu grupa jau ieradās RC 9. septembrī, tajā ir seši cilvēki no Smiltenes biedrības Alūksnes grupas, Valmieras un Kuldīgas biedrībām.

Nodarbības pārsvarā vada jau pazīstami speciālisti no mūsu pašu vidus. Māra Lasmane šajās programmās strādā kā pedagogs un vada gan komunikācijas un valodas, gan dzīves prasmju pilnveides nodarbības.

Sociālā darbiniece Sigita Ķikure vada informatīvās nodarbības par sociālās rehabilitācijas tēmu. Mūsu fotovīrs un jaunais LNS Goda biedrs Valdis Krauklis vada datorapmācības nodarbības. Surdocentra darbiniece Vija Špakovska iepazīstina klientus ar surdotehniskajiem palīgīdzekļiem. Par klientu psiholoģisko rehabilitāciju rūpējas psiholoģes Marina Dango un Sandra Freimane.

Visi šie speciālisti ir jau pazīstami mūsu biedriem, taču programmā ir arī fiziskā rehabilitācija, un šīs nodarbības vada fizioterapeite Lāsma Savicka. Tā kā viņa ir jauns cilvēks LNS aktivitātēs, tad atsevišķi varat izlasīt nelielu iepazīšanās interviju ar viņu.

Klientiem nav nemaz tik viegli – katru darba dienu astoņas stundas

notiek dažādas nodarbības, arī uz treniņiem un ar peldēšan

notiek dažādas nodarbības, arī uz treniņiem un ar peldēšanu. Katram klientam kopumā paredzēts 160 stundu ilgs intensīvas rehabilitācijas periods. Tas nozīmē, ka katrai klientu grupai RC nodarbības notiks vienu mēnesi, pēc tam vietā nāks jauna grupa. Klienti no reģioniem izvietoti netālu no Rītausmas esošajā viesnīcā Hotel NB.

Sākot ar 23. augustu, komplekso pakalpojumu sāka saņemt arī otrā klientu grupa, kurā ir 12 cilvēki no dažādām LNS biedrībām. Tātad tagad vienlaikus šie pakalpojumi tiek sniegti divām grupām – kopskaitā 18 klientiem, un Rehabilitācijas centrs ir ļoti noslogots, jo aizņemtas gan visas telpas, gan darbinieki. Toties klienti ir ļoti priecīgi par ērtībām un piedāvātajiem pakalpojumiem.

Plānots līdz 2013. gada beigām šos kompleksos rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināt 32 klientiem ar dzirdes traucējumiem un 24 nedzirdīgām personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem.

Programmu realizāciju vada LNS Rehabilitācijas centra valdes locekle Lilita Janševska. Jautāta, kādas problēmas radušās un kā tās tiek risinātas, viņa pastāstīja, ka sākumā pirmajai grupai negribējās iet uz lielo baseinu, jo vairāki grupas klienti neprata peldēt. Izeja tika rasta, visu grupu pārceļot uz mazo baseinu. Otrā, lielākā grupā iet uz lielo baseinu, kurā dziļums ir pāri 2 metriem.

Lūgums LNS reģionālajām biedrībām: ja jums ir zināmi kādi attālakos reģionos dzīvojoši nedzirdīgie biedri, īpaši, ja viņi dzīvo vieni paši, palīdziet viņus iesaistīt šī kompleksā pakalpojuma saņemšanā!

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Datorapmācību nodarbībā

Pie peldbaseins „Ķīpsala”

Klientu ērtībām kalpo jaunā automašīna

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

NEDZIRDĪGIE IR SIRSNĪGI, JAUKI UN PIEKLĀJĪGI

Uz Zigmāra Ungura jaunajumiem atbild **Lāsma Savicka** – jauns cilvēks LNS sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas darbinieku komandā.

Kas jūs esat pēc profesijas un kādu darbu veicat LNS kompleksajā programmā?

Esmu absolvējis Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmiju un ieguvusi fizioterapeita bakalaura grādu. Studēju programmā „Sporta zinātne”, 2. līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmā – fizioterapeits. LNS veicu ārstniecisko masāžu.

Kā atradāt ceļu uz LNS, kas jūs uzaicināja?

Mani uzaicināja uz darba pārrunām Lilita Janševska, kura bija atradusi internetā informāciju par manu piedāvājumu veikt masāžu darbvietā.

Vai agrāk esat strādājusi ar nedzirdīgiem klientiem? Kāds jums par viņiem iespaids? Vai varat sarasties?

Man ir pieredze ar nedzirdīgajiem, jo manā dzimtā ir nedzirdīgi cilvēki. Esmu regulāri komunicējis ar nedzirdīgajiem cilvēkiem, piekatījis nedzirdīgos bērnus.

Iespaids par nedzirdīgajiem man ir pozitīvs, jo viņi ir sirsnīgi, jauki un pieklājīgi. Tomēr tagad sazināties ar agrāk man nepazīstamiem cilvēkiem ir diezgan grūti, dažkārt nesaprotu viņu zīmes. Savukārt mani viņi saprot – redzu, ka viņi lasa no manām lūpu kustībām. Darba gaitā ar katru nākamo tikšanos mūsu savstarpējā saprašanās sāk uzlaboties.

Jūs sniežat masāžas pakalpojumus arī citur? Vai varat pastāstīt, ko piedāvājat, kādus masāžas veidus?

Es nodrošinu masāžas pakalpojumus izbraukumos, mājās vai darbvietā. Piedāvāju ārstniecisko masāžu pie dažādām slimībām, traumām utt., kā arī veicu vispārējo masāžu.

Ko darāt brīvajā laikā, kādi ir jūsu hobiji?

Šobrīd brīvā laikā ir diezgan maz, bet cenšos to veltīt sev, piemēram, spēlēt tenisu vai veikt kādas citas fiziskas aktivitātes. Patīk pavadīt brīvo laiku pie dabas svaigā gaisā, – tad es spēju atbrīvoties un uzkrāt spēkus jaunai nedēļai, darbs man prasa lielu enerģijas patēriņu. ▲

UZTICĪBA ČETRDESMIT GADU GARUMĀ

ZIGMĀRS UNGURS

Tas ir stāsts par cilvēku, kurš kā pats pirmais katru dienu redzams rosāmieš pagalmā starp ēkām Rīgā, Elvīras ielā 19. Kādreiz šis komplekss saucās LNS Rīgas MRU, bet tagad šajā adresē atrodas gan SIA LNS Nekustamie īpašumi, gan Surotehniskās palīdzības centrs, gan jaunuzceltais Rehabilitācijas centrs. Protams, arī LNS mītne tajā pašā pagalmā. Un tie visi ir Aivara Niklasona redzeslokā.

Kādreiz, tālajā 1973. gada 1. martā, Aivars 18 gadu vecumā iestājās darbā Rīgas MRU apavu cehā. Pēc četriem gadiem viņš izmēģināja spēkus par remontatslēdznieku, pēc tam aizgāja uz šūšanas cehu pie Pāvila Pavlina un trīs mēnešus mācījās remontēt šujmašīnas. Tā lieta aizgāja, un Aivars palika šūšanas cehā par remontatslēdznieku. Taču pienāca jaunie laiki, Atmoda – vecā sistēma sagruva, Rīgas MRU pārtrauca darbību, strādnieki izklīda.

Bet Aivars Niklasons palika, un no 1998. gada joprojām strādā par sētnieku – remontstrādnieku. Protams, turpat Elvīras ielā 19. Teritorija ir liela, taču Aivars visu kontrolē. Un viņa skatījumā, pirmais un visnepieciešamākais uzlabojums, kas teritorijā būtu jādara – jāuzbūvē jauna sēta apkārt LNS īpašumiem. Vecā ir no koka un satrunējus, nav droša, sargi uztraucas, ka tai viegli tikt cauri. Un nekrietni ļautiņi ir jau tikuši un savu s neīros darbus darījuši. Teritorija ir tiešām liela, viens sargs nespēj visu pārraudzīt, videokameru nav, arī suņa vairs nav.

Aivaram vissaspringtākais darba grafiks ir ziemā, kas snieg un jāfira sniegs no ceļiem, autostāvvietā, pagalmos... Ziemā darba viņam ir daudz vairāk, tāpēc viņš strādā arī sestdienās un svētdienās. Aivaram ir ļoti izteikta pienākuma apziņa – ko vajag, to viņš noteikti izdarīs! Viņš ir priecīgs, ka šogad nobruģēja agrākā MRU pagalmu, tagad to daudz vieglāk sakopt, un zie-

mā būs daudz vieglāk tīrīt sniegu.

Aivaru nekādi darbi nebaida, viņš ir lauku puika, piedzimis un uzaudzis Rīgas pievārtē – Baložos. Tur nācās darīt visus lauku darbus, plaut zāli, gādāt malku un daudz ko citu. Tad ģimene māju pārdeva un pārcēlās uz Rīgu.

Dzirde Aivaram pasliktinājās pēc operācijas septiņu gadu vecumā. Viņš sākumā mēģināja mācīties parastā skolā kopā ar dzirdīgajiem, bet tas izrādījās par sarežģītu. Mācības viņš turpināja Valmieras Vājdzirdīgo bērnu skolā. Taču to nepabeidza, jo atnāca uz Rīgu strādāt un iestājās Raiņa vakarskolā, lai turpinātu mācības. Sākumā nebija viegli pa dienu strādāt, bet pa vakariem mācīties skolā, taču, ja grib, grūtības var pārvarēt, un Aivars tomēr pabeidza vidusskolu.

No 1991. gada viņš sāka dzīvot Rīgas MRU kopmītnē, bet pēc četriem gadiem saņēma dzīvokli, kur dzīvo joprojām. Uz darbu viņš brauc ar autobusu, lai gan pašam pieder žigulis. Viņš ir autovadītājs ar lielu stāžu – pirmais auto viņam bija zaporožecs, tad moskvičs, bet tagad jau daudzus gadus viņš palicis uzticīgs žigulim. Ārzemju auto viņš nemaz nevēlas. Jo žigulim ir savas priekšrocības – tie ir vienkārši, pats var remontēt, detaļas lētas, un, ja rūpējas par auto, tad tas arī kalpos labi. Lai gan viņa pašreizējam žigulītim jau 14 gadu, tas ripo bez vainas.

Kādreiz jaunībā Aivars pat vēlējās strādāt par šoferi tāpat kā viņa tēvs. Bērnībā tēvs viņu bieži ņēma līdzī braucienos, tāpēc Aivaram autolietas ir tuvas. Savu auto viņš var izjaukt un salikt atkal kopā bez problēmām. Ar auto viņi ar sievu brauc pie saviem radiem, visbiežāk pie sievas radiem Apē. Aivaram pašam ir vēl 2 māsas un viens brālis. Ir arī dēls Jānis. Visi viņa radi ir dzirdīgi, tāpēc Aivars savu dzirdes aparātu uzliek tikai tad, kad brauc pie viņiem. Darbā viņam tas nav nepieciešams, jo te taču nedzirdīgo pasaule.

Vai Aivars apmeklē nedzirdīgo pasākumus? Jā, lielākos apmeklē gan, īpaši Nedzirdīgo dienu. Arī šogad viņš ar sievu būs *Rītausmā* uz Nedzirdīgo dienas pasākumiem.

Bet kāpēc viņš pats neiesaistās daudzajos pasākumos, apmācībās, piemēram, datora lietošanā? Datora viņam mājās nav un viņš šaubās, vai tas viņam nepieciešams. Viņš uzskata, ka dators ir ļoti sarežģīta lieta un iemācīties ar to rīkoties arī būs grūti un sarežģīti. Varbūt sociālie darbinieki viņu varētu pārliecināt, ka tā nemaz nav un iesaisīt viņu datorapmācībā?

Katru rītu, kad Aivars mājās saņošanas uz darbu, līdz durvīm viņu pavada triju ģimenes kaķu delegācija. Lieki piebilst, ka vēl sirsnīgāk šī trijotne viņu sagaida mājās. Jā, Aivaram kaķi ļoti patīk un viņš ar tiem lieliski saprotas. Suņa gan nav. Arī Aivara sieva strādā tepat Elvīras ielā 19 par apkopēju.

23. septembrī Aivaram dzimšanas diena – aprit 59 gadi. Ar to arī apsveiksim viņu! Mums nemaz nav tik daudz tādu cilvēku, kuru dzīve joprojām tik nesaraucami saistīta ar LNS un Elvīras ielu 19. ▲

BIEDRĪBU VADA 25 GADUS – NO 21 GADA VECUMA

ZIGMĀRS UNGURS NO A.OSMAŅA PERSONISKĀ ARHĪVA

Kurš gan tas ir? Protams, savām Pļaviņām uzticīgais AINĀRS OSMĀNIS, kuram šogad biedrības konferencē vienprātīgi piešķirts Pļaviņu biedrības Goda biedra nosaukums. Sakarā ar to arī šī saruna ar Aināru.

Kad un kādā veidā tu ienāci nedzirdīgo sabiedrībā? Kur mācījies, kādas skolas beidzi, vai esi nedzirdīgs no dzimšanas?

Esmu nedzirdīgs no viena gada vecuma. Pirmā saistība ar citiem nedzirdīgajiem notika Rīgas nedzirdīgo bērnodrāzē Ķengaraģā. Pēc bērnodrāza beigšanas tālāk mācījies Valmieras Vājdzirdīgo bērnu internātskolā visus 12 gadus no 1973. līdz 1985. gadam, lai iegūtu pamatizglītību. Valmierā, kādus 2 gadus pirms skolas beigšanas, satiku vietējās reģionālās biedrības vadītāju Daci Lāci, kura ieteica pēc skolas beigšanas tālāk strādāt Pļaviņu biedrībā. Pēc Valmieras skolas beigšanas vidējo izglītību tālāk ieguvi Raiņa vakarskolā. Skološanās procesā ieturēju pauzi 7 gadus, bet pēc tam tālāk mācījies Jelgavas LLU Ekonomikas fakultātē un ieguvi augstāko izglītību – akadēmisko bakalaura grādu ekonomikā. Starp citu, studiju gados ne reizi neizmantoju tulku, bet pēc vidējās atzīmes biju labāko grupā.

Kāda bija Pļaviņu biedrība, kad tu tur iestājies? Vai bija vairāk biedru, mazāk? Kādus pasākumus toreiz biedrība organizēja?

Vakarskolas mācību laikā 1988. gada 8. maijā es tā nemanot kļuvu par LNS Pļaviņu biedrības vadītāju, nomainot pensijā aizejošo ilggadējo biedrības vadītāju Onu Jāņkalni (Grigoroviču). Tolaik daudzi grozīja galvas, jo biju visjaunākais biedrības vadītājs, man bija tikai 21 gads. Mums bija gluži vai pensionāru biedrība, ar ļaudīm no apkārtnējiem lauku reģioniem, ar līvāniešiem – pilsētniekiem.

Tagad tas pats. Biedru skaits samazinājās tieši pēdējos 5 gados ekonomiskās

krīzes dēļ – sākumā bija 86, tagad ir 46 biedri. Kad iesaistījies darbā biedrībā, biedēja lielais organizējamo pasākumu skaits: kultūrmasu, sporta, organizatoriskie darbi un veselību veicinošie pasākumi. Ļoti bieži devos komandējumā pa reģioniem pēc biedru lūgumiem, un lai organizētu pasākumus mazākām biedru grupām Madonā, Bēros un Līvānos.

Kā tu iesaistījies biedrības darbā? Ko konkrēti dariji? Vai tev patika darbs ar cilvēkiem?

Mūsu biedrība ir maza, un mums ir vismazākais štatu saraksts. Pašam nācās kurināt krāsnis, lai silts klubā, malku skaldīt kopā ar aktīvistiem, uzturēt fīras telpas. Tagad, kad pārcēlāmies no Daugavas iela 75 uz 1. Maija ielu 7, saimniecības darbi samazinājās. Un, protams, jāorganizē arī visi pasākumi pēc darba plāna. Šad

tad izbraucu uz citām biedrībām pieredzes apmaiņai. Patīk doties komandējumā. Ir arī interesanti satikties ar dažādiem cilvēkiem.

Kad tevi pirmoreiz ievēlēja par Pļaviņu biedrības priekšsēdētāju? Kādas tev bija izjūtas? Kā veicās pirmajos gados priekšsēdētāja amatā?

Par priekšsēdētāju ievēlēja 1988. gadā, vēl padomju laikos. Nevaru aizmirst, ka tad mūsu biedrībā pie sienas karājās glezna ar

fonda: viegli bija dabūt, bet ne iztērēt noteiktos termiņos. Tāpēc arī sākām rekonstruēt LNS tagadējo centrālo ēku Elvīras ielā 19, lai LNS varētu pārcelties uz turieni.

Strādāju LNS par grāmatvedi līdz 2000. gadam – līdz LLU absolvēšanai, un tad aizgāju strādāt uz lielu privātfirmu ar 300 darbiniekiem. Tur uzkalpojās līdz galvenā grāmatveža vietnieka amatam. Strādājot privātfirmā, esmu ieguvis ļoti lielu pieredzi, kā jākārtos lietas konkurences cīņā.

Pastāsti, kā iemācījies veidot datorprogrammas, tagad tava grāmatvedības datorprogramma Zalktis iekļauta pat valsts iestāžu apmācību programmās.

Paralēli iepriekš minētajam tajā laikā aktīvi pašmācības ceļā apguvu angļu un krievu valodu, lai var tekoši lasīt tehnisko literatūru manā sirdslīdētā – datorprogrammēšanā. Apvienojot datorprogrammēšanu un savas zināšanas ekonomikas lietās – grāmatvedībā, izveidoju Latvijas uzņēmēju vajadzībām grāmatvedības datorprogrammas Zalktis un Krivulis. Šobrīd darbojos savā privātfirmā un atfistu tālāk savas datorprogrammatūras.

Kādi ir tavi lielākie darbi un nopelni Pļaviņu biedrības attīstībā un izaugsmē?

Visu šo laiku, gan darbojoties LNS, gan privātfirmās, neesmu šķīries no Pļaviņu biedrības un to nepārtraukti joprojām vadu sabiedriskā kārtā. Tā sanāk, ka Pļaviņu RB priekšsēdētāja amatā esmu jau 25 gadus. Paldies manējiem pļaviņiešiem par apsveikumu darba jubilejā ar jaukām dāvanām!

Kāpēc nekandidēji LNS prezidenta vēlēšanās?

Daudzi ir uzdevuši šo jautājumu. Par to bija jāpadomā toreiz, kad mainīju dzīves vietu. Bija

iespēja pārvākties uz dzīvi Rīgā. Es šo iespēju mainīju pret dzīvi vēl tālāk no Rīgas, un ar to viss izteikts – Rīgā es nestrādāšu nekādā amatā.

Kas pašlaik bremzē jūsu biedrības darbu? Vai ir kas palīdz, uz ko vari pajauties?

Jāskatās vienmēr tieši uz cilvēkiem, kas nāk uz biedrību, kas līdzdarbojas biedrībā un kā viņi varētu piedalīties mūsu kopīgi darāmās lietās. Vai pietiek ar šiem cilvēkiem? Es teiktu, vispār biedrības darbu bremzē šis pastāvošais mazais biedru skaits. Ar aktīvākajiem biedriem nav problēmu, tādi arī mums ir, bet nesaukšu visus vārdā, jo kādi nepieminēti, kuri varbūt arī mazliet kādreiz palīdzējuši, vēl apvainosies. Bet visiem saku paldies!

Kādi ir tavi vaļasprieki, ko dari brīvajā laikā?

Man ir divi labi vaļasprieki – ceļojumi pa Latviju un Eiropu un biezu grāmatu lasīšana. ▲

Tolaik daudzi grozīja galvas, jo biju visjaunākais biedrības vadītājs, man bija tikai divdesmit viens gads

Ļeņinu. Pirmajā mēnesī paklusām to noslēpu aiz skapja. Nevienam pat neiepiķstējās, to vienkārši aizmirsu. Bija tādi joctīgi laiki, grūti savākt cilvēkus uz pasākumiem, jo tolaik visi strādāja un uz biedrību tika pa vakariem vai brīvdienās. Tā pamazām iestrādājās. Ļoti aktīvi laiki bija pēc 1991. gada, kad nāca visāda surdotehnika, tolaik to dalīja reģionālās biedrības, un pēc tām veidojās lielas rindas.

Kādu laiku tu biji Rīgā, vai vari pastāstīt par to periodu, ko dariji LNS un kāpēc nepaliki Rīgā, bet aizgāji atpakaļ uz Pļaviņām?

1997. gadā, kad vēl mācījies LLU Ekonomikas fakultātē, toreizējais LNS prezidents A. Pavlins uzaicināja mani LNS galvenā grāmatveža amatā. Tas bija liels izaicinājums. Iepriekšējais grāmatvedis nebija atstājis grāmatvedību labā kārtībā. Nācās sakārtot lietas un varēju tālāk normāli strādāt. Nāca pirmie ES projekti, kurus finansēja tieši no Briseles. Papildus tam LNS sāka saņemt pirmās naudas no privatizācijas

ĪSAS ZIŅAS NO LNS MĀJASLAPAS

NEDZIRDĪGO ZIŅAS

Visu LNS biedru zināšanai – kas paveikts, kas turpmāk darāms

Varat iepazīties ar LNS Domes pārskata ziņojuma prezentāciju par paveikto darbu 2009. – 2013. gadā. *J, 2.09.2013*

Lieliska dāvana Valmieras skolas vismazākajiem audzēkņiem

Skolas pirmsskolas izglītības grupa saņēmusi dāvinājumu no vācu dzirdes speciālista Roberta Mēlmaņa – dzirdes aparātu palīgierīces/FM sistēmas 12 000 latu vērtībā. *J, 18. 09. 2013*

Rīgas ubagiem jauns triks: izmanto savu kurlumu

Ziedot piecus, desmit vai vairāk latu centra izveidei nedzirdīgiem bērniem uz ielas Vecrīgā aicina divi tumšmatāini, simpātiski puisi. Tā ir krāpšana. *J, 20. 09. 2013*

PROJEKTI

„KLUSUMA PASAULE” IETVAROS

Maizes smarža Valmieras mājās

Valmieras RB mājās viesojās SIA „Liepkalni” mārketinga menedžere Ieva Zariņa, kura pastāstīja par to, kā radās SIA „Liepkalni”, kā cepās maize un daudzas citas interesantas lietas (*attēlā*). *J, 4.09.2013*

Iegūtās zināšanas un prasmes jāturpina pilnveidot savā kopienā!

Rēzeknieši piedalījās divu dienu pārģijienā/nometnē „Pie Helēnas” pie Rāznes ezera izvietotajā atpūtas bāzē „Ezerkrasti”. *J, 5. 09. 2013*

Pēdējā radošā nometne

Aktivitātes „Saskarsmes un radošās pašizpaušmes iemaņu apguves programmas izstrāde un realizācija” komanda ar klientiem aizvadījusi pēdējo radošo nometni. Pašlaik tiek organizētas pēdējās radošās darbnīcas izstāžu iekārtošanai kultūras centrā „Rītausma”. *J, 6.09. 2013*

CITOS PROJEKTOS

LNS biedru zināšanai – Vislatvijas konferences „NVO līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā – labās prakses piemēri un iespējas” sekciju darba pārskati *J, 9.09. 2013*

Beidzas LNS projekts „Attīstības vektors”: uzdevumi izpildīti, mērķi sasniegti

Dažādās aktivitātēs bija iesaistīti 310 darbinieki un biedri Rīgā un reģionālajās biedrībās. *VZ, 20. 09. 2013*

LATVIJĀ

Sargiet savus personas datus

Dažādu veikalū un firmu klientu kartes ir gandrīz ikvienam no mums.

Tomēr klientu kartēm ir arī savi riski, par kuriem cilvēki bieži nav informēti. *VZ, 6. 09. 2013*

Kā laikus konstatēt glaukomu?

Glaukoma ir viena no smagākajām acu slimībām, kad ir bojāts redzes nervs. Ja to laikus neatklāj un neārstē, tā rada pilnīgu aklumu. *VZ, 6. 09. 2013*

Saišināts laiks slimības lapai

No 1. septembra ārstējošais ārsts vienpersoniski – bez konsultēšanās ar citiem speciālistiem – var izsniegt darba nespējas lapu tikai uz 30 dienām. *VZ, 13. 09. 2013*

Jums ir tiesības atteikties no preces vai pakalpojuma!

Pasūtot preci internetā vai iegādājoties to no pārdevēja, kurš ieradies pie pircēja mājās, pircējam ir tiesības 14 dienu laikā no iegādātās preces atteikties. *VZ, 20. 09. 2013*

PASAULĒ

Lietuva – pirmā Eiropas Savienību prezidējošā valsts Baltijā

Lietuvas Republika no 2013. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim būs Eiropas Savienību prezidējošā valsts. Tā ir pirmā Baltijas valsts, kurai ticis šāds gods. *J, 9. 09. 2013*

Lielbritānija: Nedzirdīgo organizācija finansēs zinātniekus – nedzirdības pētniekus

Lielbritānijas cilvēku ar dzirdes zudumu organizācija „Action on Hearing Loss” (tulkojot burtiski – Rīcība dzirdes zudumam; iepriekšējais nosaukums – Karaliskais Nacionālais nedzirdīgo institūts) rosina jaunu iniciatīvu – Polīnas Ešlijas balvas piešķiršanu, lai atbalstītu jaunos zinātniekus, kas pēta dzirdes zuduma un trokšņu (zvanīšanas) ausīs ārstēšanu. Tas notiek sadarbībā ar nevalstisko organizāciju „Deafness Research UK” („Nedzirdības pētniecība”) – vienīgo organizāciju valstī, kas palīdz nedzirdīgajiem un vārdzirdīgajiem ar pētījumiem medicīnā. *J, 10. 09. 2013*

ASV: Problēma – pacientu saziņa ar medicīnisko personālu

Arvien vairāk nedzirdīgo amerikāņu/migrantu slikti pārvalda angļu valodu, tāpēc nespēj pilnvērtīgi komunicēt ar slimnīcu darbiniekiem. *J, 16. 09. 2013*

Nedzirdīgo kultūras festivāli Briselē un Romā

22.– 23. novembrī Beļģijas galvaspilsētā Briselē norisināsies nedzirdīgo mākslas festivāls „Pi Visual”, bet no 29. novembra līdz 1. decembrim Romā notiks Starptautiskais nedzirdīgo filmu festivāls.

*Sagatavoja: Gunta Birnīte
Foto: Igors Kurzenkovs*

LASĪTĀJI VĒRTĒ

INTA KESEFELDE:
Kopsolī lasu visu: no viena gala līdz otram.

Esmu *Kopsolī* lasītāja ar 30 gadu stāžu – lasu to no brīža, kad mana meita Elfa sāka iet Nedzirdīgo skolā Rīgā. Avīzē lasu visu – no viena gala līdz otram – un varu saņemt interesējošo informāciju par nedzirdī-

go, līdz ar to manu bērnu un tagad arī mazbērnu gaitām. Tāpēc septembra numurā manu uzmanību vispirms piesaistīja raksts par nedzirdīgo jauniešu nometnēm ārzemēs: katrā fotogrāfijā bija kāds no maniem mazbērniem, kas piedalījās katrs savā nometnē.

Izlasot rakstu „Daudz nedzirdīgo mācās dažādās specialitātēs”, priecājos, ka arvien vairāk nedzirdīgo turpina mācīties, jo nevar taču visi aiziet strādāt par palīgstrādniekiem. Īpaši jau par Amatniecības skolu, kur mācās arvien vairāk nedzirdīgo jauniešu. Arī mana meita pabeidza šo skolu – viņa bija viena no pirmajām, kas tur mācījās, un sākums nebūt nebija viegls. Toreiz jau skola negribēja ņemt nedzirdīgos audzēkņus, bet Nedzirdīgo skolas skolotāja Rasma Zariņa panāca to, ka tā skola maina savu noraidošo attieksmi. Paldies viņai par to!

Svarīgi, lai vecāki un skolotāji mudinātu nedzirdīgos bērnus turpināt izglītību, īpaši jau tagad, kad studijām valsts apmaksā tulka pakalpojumu. Agrāk tulku nebija, tomēr nedzirdīgie mācījās. Vēlētos, lai valsts būtu vairāk ieinteresēta, lai nedzirdīgie pēc profesionālās izglītības iegūšanas saņemtu labāku darbu, un darbavietās uzlabotos attieksme pret nedzirdīgiem darbiniekiem. Tad viņi nedotos prom meklēt darbu ārzemēs. Man sāp sirds, ka tik daudz nedzirdīgo brauc prom no Latvijas, jo šeit nevar dabūt darbu.

Raksts par Nedzirdīgo olimpiskajām spēlēm un vieglatlētu M. Grēniņu raisīja manī rūgtas pārdomas: žēl, ka tagad Nedzirdīgo skolas audzēkņi mazāk iesaistīti sportā, salīdzinot ar tiem laikiem, kad skolu apmeklēja Elfa. Atceros, kā toreiz sporta skolotājs Jevgēņijs Puhovs cīnījās un darīja visu, lai nedzirdīgie skolēni pilnvērtīgi nodarbotos ar sportu.

Ar interesi vienmēr lasu rakstus par tiem nedzirdīgajiem, kas dzīvo laukos un paši izveidojuši savu saimniecību vai veido savu biznesu kā, piemēram, Normunds Sebris. Es apbrīnoju viņu uzņēmību, jo nedzirdīgajam dzīvot laukos nav viegli – viņam vajadzīgs kontakts ar ārpusauli.

Patīk arī ārzemju lapa, kurā varam uzzināt, kā nedzirdīgajiem klājas citur pasaulē un ko viņi sasnieguši.

Atmiņā palika intervija ar Uldi Ozolu – priecē, ka viņš Islandē aktīvi darbojas zīmju valodas jomā, un to visu es uzzinu no avīzes.

Salīdzinot ar agrākajiem gadiem, var redzēt, ka uzlabojusies *Kopsolī* kvalitāte gan noformējumā, gan saturā – tagad ir daudz vairāk informācijas.

*Teksts: Inese Immure
Foto: Juris Grundulis*

Jūsu uzmanībai skaidrojums par jauno pakalpojumu, kas jau īstenots praksē LNS projekta „Nepalikt vieniem klusumā” ietvaros. Par tā sākšanu var izlasīt „KS” 9. nr. ievietotajā rakstā „Pasaulē nācis pirmais LNS mazulis”.

Šajā lappusē atradīsiet plašākas ziņas un atbildi par jauno pakalpojumu topošajām un jaunajām māmiņām, ko sniedz projekta koordinatore Diāna Zālamane – Leite.

ATBALSTA PERSONAS PAKALPOJUMS DZEMDĪBĀS

Kas ir Atbalsta persona?

- Atbalsta persona dzemdībās ir apmācīta dzirdīga speciāliste ar zīmju valodas zināšanām, ne medicīnas atbalsta persona, kura nodrošina fizisko, emocionālo un informatīvo atbalstu sievietei un viņas ģimenei **grūtniecības un dzemdību laikā**.

Kādu palīdzību var sniegt Atbalsta persona?

- Sniegt fizisku, emocionālu un informatīvu atbalstu grūtniecības laikā un dzemdībās;
- Individuāli palīdzēt sagatavoties dzemdībām, izstrādāt dzemdību plānu;
- Atvieglot komunikāciju starp jums, jūsu vecmāti, ārstu;
- Dzemdību namā pārstāvēt māmiņas intereses un vēlmes;
- Skaidrot medicīnisko procedūru pamatojumu un būtību, ļaujot jums pašai pieņemt informētu lēmumu;
- Atbildēt uz jūsu telefona zvaniem, SMS, sniedzot atbildes uz neskaidriem jautājumiem;
- Palīdzēt izlemt, kad doties uz stacionāru (SMS);
- Būt ar jums dzemdībās, kopīgi sagaidot mazuli;
- Palīdzēt tēvam iesaistīties dzemdību procesā;
- Parādīt vingrojumus un ērtākās pozas grūtniecības laikā un dzemdībā;
- Sniegt masāžu, kas atvieglotu dzemdību sāpes;
- Palīdzēt uzsākt krūts ēdināšanu, konsultēt zīdīšanas jautājumos;
- Dot padomus mazuļa pūriņa iegādei.

Pakalpojuma sniegšanas vieta

- ārstniecības iestādē.

Svarīgi!!! Pieteikties uz šo pakalpojumu var sievietes ar dzirdes invaliditāti, **kurām ir mazi bērni (līdz 2 gadu vecumam) un deklarētā dzīvesvieta ir Rīgas plānošanas reģionā.**

MĀMIŅU ATBALSTA GRUPAS NODARBĪBAS

2013. gada 11. un 25. oktobrī pl. 11 – 12
Speciālistes – fizioterapeites informācija par šādām tēmām:

- Bērna pareiza attīstība
- Bērna nēsāšana
- Bērna stāja
- Kā pareizi izvēlēties apavus bērnam
- Plakanās pēdas profilakse
- Vingrošana mājas apstākļos

ATBALSTA PERSONAS PAKALPOJUMS PĒCDZEMDĪBU PERIODĀ

Kas ir Atbalsta persona?

- Atbalsta persona ir apmācīta speciāliste, ne medicīnas atbalsta persona, kura nodrošina fizisko, emocionālo un informatīvo atbalstu sievietei un viņas ģimenei **pēcdzemdību laikā**.

Kādu palīdzību var sniegt Atbalsta persona?

- Atbildes uz neskaidriem jautājumiem;
- Padomus mazuļa kopšanā un atbalstu pirmajai mazgāšanas reizei;
- Pareizu mazuļa turēšanas un ģērbšanas iemaņu ierādīšanu;
- Palīdzību apzināties notikušo;
- Palīdzību uzsākt krūts ēdināšanu, problēmsituācijās piedāvāt iespējamus risinājumus;
- Grūtos dzīves brīžos var palīdzēt kopā iet pie ārsta, uz tiesu u.c.;
- Var palīdzēt rast risinājumus saistībā ar mazuļa un vecāko bērnu audzināšanas problēmām;
- Palīdzēt adaptēties jaunajā situācijā un vajadzības gadījumā sniegt sociālo vai psiholoģisko atbalsta dienestu kontaktinformāciju;
- Sniegt ieteikumus un padomus māmiņas fiziskās formas atgūšanai pēc dzemdībām;
- Sniegt atbalstu traumatisku dzemdību gadījumā;
- Atbalstīt tēvu un palīdzēt viņam iesaistīties bērna auklēšanā un audzināšanā u. c.

Pakalpojuma sniegšanas vieta:

- pie klienta mājās vai
- ārstniecības iestādē.

Svarīgi!!! Pieteikties uz šo pakalpojumu var sievietes ar dzirdes invaliditāti, **kurām ir mazi bērni (līdz 2 gadu vecumam) un deklarētā dzīvesvieta ir Rīgas plānošanas reģionā.**

Pakalpojuma saņēmējam „Centra” telpās pieejamas arī:

- Atbalsta personu konsultācijas;
- Nodarbības;
- Atbalsta un interešu grupu tikšanās;
- Palīdzība un atbalsts klientu sociālo problēmu risināšanā;
- Izglītojoši un informatīvi pasākumi;
- Psihologa konsultācijas;
- Jurista konsultācijas;
- Fizioterapeita pakalpojumi;
- Sociālā darbinieka pakalpojumi;
- Sociālā rehabilitētāja pakalpojumi.

KONTAKTI

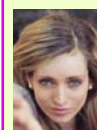
ATBALSTA PERSONAS PĒCDZEMDĪBU PERIODĀ

Arta Birzniece-Siliņa
Skype: artucite0
Mob. 28654728
e-pasts: arta59@inbox.lv

Zane Harasimjuka
Skype: upene1987
Mob. 29458321
e-pasts: zaniic19@gmail.com

Laura Saviča
Skype: sprogainiite
Mob. 25658166
e-pasts: sprogaine@inbox.lv

Sandra Gutāne
Skype: sandra.gutane
Mob. 26446687
e-pasts: gutanite@inbox.lv

Daiga Delle
Mob. 29863825
e-pasts: daigadelle@inbox.lv

ATBALSTA PERSONAS DZEMDĪBĀS

Gunta Birnīte
Skype: gatisgunta
Mob. 26322910
e-pasts: bguntina@inbox.lv

Diāna Josta
Mob. 26013121
e-pasts: josta.diana@inbox.lv

Inguna Krama
Skype: nikekarina
Mob. 26349406
e-pasts: ingkr68@gmail.com

Jūlija Kalatiņa
Skype: aktrisa91
Mob. 27134257
e-pasts: severstallat@inbox.lv

Inga Tetere-Frolova
Skype: inga.tetere
Mob. 26349828
e-pasts: inga.tetere@gmail.com

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

NVA PIEDĀVĀ SURDOTULKA PAKALPOJUMU MŪZIZGLĪTĪBAS PASĀKUMOS

INESE IMMURE WWW.NVA.GOV.LV

Septembrī SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” parakstīja līgumu ar Nodarbinātības valsts aģentūru (NVA) par surdotulka pakalpojumu sniegšanu ESF projekta „Mūzizglītības pasākumi nodarbinātām personām” ietvaros.

Tas nodrošinās iespēju personām ar dzirdes invaliditāti pilnvērtīgi piedalīties profesionālās pilnveides programmā vai neformālās izglītības programmas apgūvē. Kā skaidro **Laima Mirzojeva**, ESF projekta „Mūzizglītības pasākumi nodarbinātām personām” vadītāja, tulka pakalpojums tiks piedāvāts tiem strādājošajiem nedzirdīgajiem cilvēkiem, kuriem NVA izsniegusi apmācības kuponu kādas izglītības programmas apgūvei, bet jāņem vērā, ka pakalpojuma apjoms ir atkarīgs no pieejamā finansējuma projekta ietvaros.

„Šobrīd NVA nodrošināto tulka pakalpojumu izmanto 3 nedzirdīgie šādās profesionālās pilnveides programmās: lietvedība un biroja darba organizācija, fotografēšana un digitālo fotogrāfiju apstrāde un manikūra un pedikūra SPA procedūras,” informē SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” valdes priekšsēdētāja **Sandra Gerenovska**.

ESF projekta “Mūzizglītības pasākumi nodarbinātām personām” mērķis ir nodrošināt iespēju nodarbinātām personām papildināt un pilnveidot darbam nepieciešamās zināšanas un prasmes, apgūstot ar darba dzīvi saistītas:

- profesionālās pilnveides programmas, izņemot tās profesionālās pilnveides izglītības programmas, kuru pabeigšana paredz iespēju iegūt tiesības vadīt A, A1, B, B1, C, C1, M kategorijas transportlīdzekļus vai kuras saistītas ar minēto transportlīdzekļu vadīšanas apmācību;

- neformālās izglītības programmas, lai, piemēram, apgūtu vai pilnveidotu saziņu valsts valodā un svešvalodās, digitālās un uzņēmējdarbības prasmes, pamatprasmes dabaszinībās un tehnoloģijās.

Uz apmācību kuponu cilvēki ar dzirdes invaliditāti, kuri strādā, var pieteikties jau no 25 gadu vecuma, ja viņi:

- nav iepriekš ieguvuši izglītību NVA organizētajās profesionālās apmācībās, pārkvalifikācijas, kvalifikācijas paaugstināšanas vai neformālās izglītības programmās vai ir ieguvuši šādu izglītību pirms 12 mēnešiem un vairāk;

- pēdējo divu gadu laikā nav apguvuši kādu izglītības programmu šajā projektā vai ESF projektā „Profesionālā apmācība bezdarba riskam pakļautām personām”.

ESF projekts „Mūzizglītības pasākumi nodarbinātām personām” uzsākts 2010. gadā un turpinās līdz 2014. gada 30. jūnijam.

Kā informē L. Mirzojeva, 2013. gadā plānots izsniegt ap 6000 apmācību kuponu, bet šobrīd praktiski visi apmācību kuponi, ir izsniegti. Klientiem ir iespēja reģistrēties rezervistos. Pieteikties apmācībām var uz vietas NVA filiālē, kas ir tuvāka dzīvesvietai, vai elektroniski: <http://www.nva.gov.lv/?mode=kuponi>.

Nākamā pieteikšanās Mūzizglītības pasākumiem tiks izsludināta 2014. gadā. Sekojiet informācijai NVA mājaslapā (www.nva.gov.lv) un Latvijas medijos.

SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” informē, ka NVA šobrīd nodrošina tulka pakalpojumu arī 4 nedzirdīgajiem bezdarbniekiem šādās profesionālās pilnveides programmās: datorapmācība (Tukumā (1), Cēsis (1)), ēdināšanas pakalpojumi – konditora kvalifikācija (Līvānos), un lietvedība (Rīgā). Tulka nodrošināšana notiek ESF projekta „Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība Latvijā – 2” ietvaros. ▲

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

JŪS JAUTĀJĀT

Kāpēc pirms un pēc dzemdībām nav viena un tā pati atbalsta persona?

Atbild **Diāna Zālamane – Leite**: *Tā kā Latvijā ir tikai viena vecmāte ar zīmju valodas zināšanām, tad dzemdībās bija nepieciešama dzirdīga atbalsta persona ar zīmju valodas zināšanām, lai varētu atvieglot komunikāciju starp mediķiem un māmiņu ar dzirdes traucējumiem, un viņa varētu pārstāvēt māmiņu dzemdību namā bez tulka starpniecības, nodrošinot kvalitatīvu pakalpojumu.*

Savukārt pakalpojumu pēcdzemdību periodā turpina sniegt atbalsta persona ar dzirdes traucējumiem, kurai pašai ir bērni, jo viņai ir ne tikai apmācību kursā iegūtās zināšanas, bet arī personīga pieredze par situācijām un problēmām, ar ko saskaras tieši nedzirdīga māmiņa. Līdz ar to viņa visprecīzāk zinās, uz ko vērst uzmanību un kādu informāciju sniegt jaunajai māmiņai. ▲

JAUNUMI

INESE IMMURE

SIA „LNS REHABILITĀCIJAS CENTRS” ziņo:

- **No septembra psihologa konsultācijas (psiholoģiskās adaptācijas treniņi) pieejamas arī vakaros.**

Tās var saņemt katru pirmdienu no pl. 17.30 „Rītausmā”, Kandavas ielā 27. Psihologa konsultācijas sniedz 3 speciālisti: Aivis Kārklīšs, Sandra Freimane un Natālija Beļakova, kuri piedāvā gan individuālas, gan grupu nodarbības.

Psihologa konsultācijas ir sociālās rehabilitācijas pakalpojums, ko var izmantot nedzirdīgie klienti ar dzelteno karti – tie, kas ir pieteikušies uz sociālās rehabilitācijas pakalpojumu un ir bijuši uz izvērtēšanu pie sociālā darbinieka Ivara Kalniņa.

Vēlams iepriekš pieteikties pie Brigitas Aldersones – mob. tel. 26446614, e-pasta adrese – brigita.aldersone@lns.lv.

- **No septembra surdotulka pakalpojums pieejams arī „Rītausmā” un no oktobra Jāņa sētā**

Katru trešdienu „Rītausmā” no pl. 15 līdz 19 (līdz pēdējam klientam) iespēja saņemt surdotulka pakalpojumu.

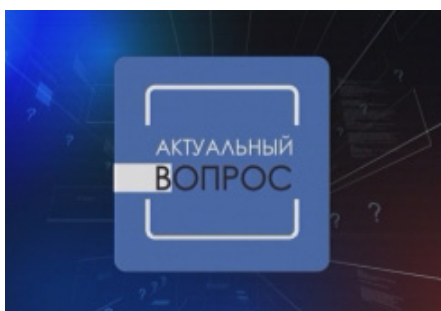
Katru darba dienu pl. 10 – 15.30 Jāņa sētā 5, Rīgā (LNS Informācijas centrā) surdotulka pakalpojumu uz vietas sniedz Gunta Birnīte. Par pieņemšanas laikiem novembrī un decembrī tiks ziņots vēlāk.

- **No 1. oktobra tulks – operators apkalpo klientus līdz pl. 19.**

- **Tulku var pieteikt arī Rehabilitācijas centra mājaslapā <http://rc.lns.lv/>, izmantojot sadaļu „Tulku pieteikšana”. ▲**

TV JAUNUMS: „AKTUĀLS JAUTĀJUMS” AR SUBTITRIEM

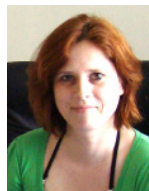
INESE IMMURE WWW.LTV.LV

No 20. septembra katru piektdienu pl. 13.15 LTV 7 pārraidīs ar subtitriem diskusiju raidījuma „Aktuālais jautājums” atkārtojumu. Tas ir raidījums krievu valodā, savukārt subtitri būs latviešu valodā.

„Aktuālais jautājums” ir iknedēļas raidījums, kurā tā vadītājs kopā ar valsts pārstāvjiem un nozares ekspertiem spriež par nedēļas karstākajiem notikumiem, aptverot plašu jautājumu loku – politika, labklājība, ekonomika, arī izklaide. ▲

SURDOTULKI

Sarmīte Ķuzule
Zīmju valodas tulku
nodaļas vadītāja
☎ 26184246
☎ 67471588, ☎ 67815284
✉ rc_sarmite@hotmail.com
✉ kc@lns.lv

Viola Abakoka
Surdotulks - operators
☎ 26554471
☎ 67471588
✉ help@lns.lv

Ārkārtas gadījumos var rakstīt:
Ārijai Mednei 26445359
Elzai Volonte 26382158
Sarmītei Ķuzulei 26184246

RĪGĀ

Agnese Vilcāne
☎ 25871055
✉ help@lns.lv

Dzintra Bērziņa
☎ 29889022
✉ help@lns.lv

Aina Vītola
☎ 26598752
✉ help@lns.lv

Egija Salaciete
☎ 29763276
✉ help@lns.lv

Albīna Luīze Abakoka
☎ 26049686
✉ help@lns.lv

Elga Klāsupa
☎ 27758748
✉ help@lns.lv

Andris Ķirsons
☎ 29111654
✉ help@lns.lv

Elza Volonte
☎ 26382158
☎ 67471588
✉ help@lns.lv

Anete Arāja
☎ 29680603
✉ help@lns.lv

Gunta Birnīte
☎ 26322910
✉ help@lns.lv

Anīta Strazdiņa
☎ 26321196
✉ help@lns.lv

Ilona Vindava
☎ 29538156
✉ help@lns.lv

Armands Brūvers
☎ 26324923
✉ help@lns.lv

Ināra Rozenbauma
☎ 29110205
✉ help@lns.lv

Ārija Medne
☎ 26445359
☎ 67471588
✉ help@lns.lv

Inga Cēpurīte
☎ 29536928
✉ help@lns.lv

Baiba Elbrote
☎ 26982462
✉ help@lns.lv

Ira Heislere
☎ 29156844
✉ help@lns.lv

Dace Pīterniece
☎ 20245872
☎ 67471588
✉ help@lns.lv

Justīne Pliska
☎ 29746773
✉ help@lns.lv

Dana Kalpiņa-Geida
☎ 27844981
✉ help@lns.lv

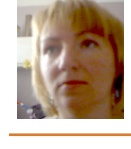
Laura Pliska
☎ 28475237
✉ help@lns.lv

Maiga Grahojska
☎ 26595960
✉ help@lns.lv

Rota Gulbe
☎ 29692034
✉ help@lns.lv

Taiga Puķjāne
☎ 28236401
✉ help@lns.lv

ALŪKSNE

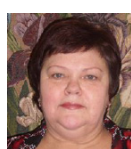
Ritma Egle
☎ 26609452
✉ tulks_aluksne@lns.lv

BARKAVĀ

Lilita Zukule
☎ 26472460
✉ help@lns.lv

DAUGAVPILĪ

Regīna Radkeviča
☎ 26512460
✉ tulks_daugavpils@lns.lv

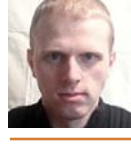
JŪRMALĀ

Diāna Josta
☎ 26013121
✉ help@lns.lv

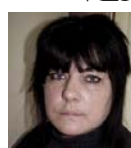

Kristīne Rumpē
☎ 26590797
✉ help@lns.lv

Lauris Putniņš
☎ 29791409
✉ help@lns.lv

VENTSPILĪ

Ina Rutkovska
☎ 28664631
✉ tulks_ventspils@lns.lv

KULDĪGĀ

Žanete Škapare
☎ 26513826
✉ tulks_kuldīga@lns.lv

LIEPĀJĀ

Ainārs Ostvalds
☎ 26571746
✉ tulks_liepa-ja@lns.lv

MALNAVĀ

Ieva Strode
☎ 28832623
✉ help@lns.lv

PĻAVIŅĀS

Gunta Medkova
☎ 20223023
✉ mgunta@inbox.lv

RĒZEKNĒ

Inese Geduša
☎ 26461279
✉ tulks_rezekne@lns.lv

Ārija Pauliņa
☎ 20223023
✉ tulks_rezekne@lns.lv

SMILTENĒ

Aiva Šilinska
☎ 26554473
✉ tulks_smiltene@lns.lv

VALMIERĀ

Iveta Lāce-Miezīte
☎ 26343759
✉ ivevalm@gmail.com

Elīna Jefremova
☎ 25965866
✉ elina.jefremova@gmail.com

KRIEVIJĀ: DATORPROGRAMMA TULKO RUNU ZĪMJU VALODĀ

Krievijas pilsētā Novosibirskā atrodas tā sauktā Akadēmiķu pilsētiņa, savdabīgs zinātnes inkubators, kas izveidots jau padomju varas gados. Tajā ir strādājuši daudzi ievērojami krievu zinātnieki.

Arī nesen izveidotais Novosibirskas tehnoloģiju parks atrodas tieši Akadēmiķu pilsētiņā, un tas pašlaik ir viens no labākajiem visā valstī. Tehnoloģiju parkā (zinātniskajā inkubatorā) pašlaik darbojas 66 uzņēmumi, kuros radīti vislabākie apstākļi zinātniski pētnieciskajai darbībai un jaunāko zinātnes atklājumu ieviešanai praksē.

Lai uzlabotu nedzirdīgo un vājdzirdīgo cilvēku iespējas komunicēt, viens no Novosibirskas tehnoloģiju parka uzņēmumiem nopietni strādā pie projekta „Surdofons”. Tā ir īpaša datorprogramma, ka balss runu tulko

zīmju valodā. Kā stāsta programmas izstrādātāji, šīs idejas realizācija jau pašlaik prasījusi 10 gadus, un darbs pie projekta ir būtiski paātrinājies, kad zinātniekiem radās iespēja izmantot Akadēmiķu pilsētiņas piedāvātās iespējas. Runas pārveidošanas process notiek šādi: cilvēks izrunā frāzi, programma atpazīst runu un izstrādā formulu, kā tekstu vislabāk pārveidot zīmju valodā ar minimālu žestu skaitu, vienlaikus nepieļaujot satura zudumus. Pēc tam animēta lelle šīs zīmes parāda datorekrānā.

Kompānija cer jau vistuvākajā laikā izveidot datorprogrammu, kas varētu veikt automātisku televīzijas pārraižu tulkošanu, kā arī nodrošinātu tulkošanu valsts pakalpojumu sniegšanas vietās. Programmas izstrādātāji cer nākotnē izveidot aplikāciju arī viedtālru-

ņiem, kas spētu atpazīt balsi un tulkot to zīmju valodā.

Šobrīd intensīvi turpinās darbs, lai paātrinātu tulkošanas programmas darbību, jo pašlaik tulkošanas process ilgst vairākas sekundes (tas lielā mērā atkarīgs no frāzes sarežģītības). Ne visus tekstus izdodas iztulkot bez kļūdām. Piemēram, populārās padomju laika dziesmas nosaukumu „Varen plaša mana zeme dzimtai!” dators iztulkoja aptuveni šādi: „plaša mans zeme dzimtais”.

Darbs pie programmas pilnveidošanas turpinās. Pašlaik datorprogramma jau „prot” aptuveni 3000 zīmes, un tās tālākā uzlabošanā aktīvi piedalās arī nedzirdīgie, kuriem dzimtai ir zīmju valoda. Viņi norāda uz trūkumiem un neprecizitātēm, kas būtu vēl jānovērš.

Sagatavoja: Informācijas centrs

ANGLIJĀ: AKTRISE IEMĀCĀS ZĪMJU VALODU TĒVA DĒĻ

Reičela Šentone, 26 gadus vecā britu televīzijas aktrise, pārvalda zīmju valodu sava tēva dēļ – viņš vēza ārstēšanas (ķīmijterapijas) dēļ zaudēja dzirdi, kad Reičelai bija 11 gadu.

lomām. Vecāki ļoti mani atbalstīja, jo drāmas nodarbības ceļ pašapziņu, pat ja tu nedari to karjeras dēļ. Mamma tagad ļoti lepojas ar mani.

MAN BIJA 11 GADU, kad tēvs zaudēja dzirdi un, būdams pilnīgi nedzirdīgs, aizvadīja pēdējos 18 savas dzīves mēnešus. Tās bija sekas vēža ārstēšanai. Viņam joprojām bija balss, ar to viņš varēja sazināties ar mani un mammu, lasīja arī no lūpām. Daudz daudz kas tomēr mainījās: viņš nevarēja dzirdēt telefona vai durvju zvani, skatīties televīziju – toreiz būtībā nekur un nekam nebija subtitru.

Lietas, kuras uzskatījām par mums nodrošinātām, mainījās. Braukšana ar auto kļuva par problēmu – viņš nevarēja dzirdēt sirēnas un citu auto taurēšanu, es nevarēju runāt ar viņu pa telefonu, ja nebiju nakts mājās vai biju skolas ekskursijā.

ATCEROS GADĪJUMU, kad mans tēvs bija dzelzceļa stacijā un mainījās pienākšanas perons. Viņš nevarēja uzzināt jauno peronu, jo nedzirdēja paziņojumu. Viņam tikai būtu vajadzējis, lai kāds uzraksta to, bet neviens nezina, kāda bija problēma. Ir smagi kaut ko tādu redzēt, kad esi vēl bērns.

Kad biju nedaudz vecāka, es bieži pārdomāju šīs lietas un nodomāju, cik laimīga es biju tāpēc, ka manam tētim joprojām bija balss un viņš varēja runāt arī pēc dzirdes zaudēšanas. Cilvēkiem, kas dzimuši nedzirdīgi, tā nav. Tas deva man stimulu mācīties zīmju valodu un kļūt zinošākai jautājumos, kas ietekmē nedzirdīgos.

SĀKU MĀCĪTIES PAR TULKU, KAD MAN BIJA 16 GADU. Es to uzskatīju par noderīgu veidu, kā samierināties ar to, kas noticis. Es kļuva zinošāka par lietām, kuras būtu varējis pieredzēt mans tētis. Ja viņš paliktu dzīvs ilgāk, varbūt viņš būtu iemācījies zīmju valodu.

Kādu vakaru biju bārā, un nedzirdīgam puisim tur radās grūtības pasūtīt dzērienu, –

es viņam to palīdzēju izdarīt. Varbūt tas nešķiet kaut kas īpašs, bet biju ļoti priecīga, ka varēju viņam nedaudz izlīdzēt.

KAD KĻUVU PAR TULKU, biju vienmēr blakus nedzirdīgajiem – gāju uz slimnīcu, policiju un universitāti, lai tulkotu. Sāku strādāt šo darbu 22 gadu vecumā paralēli aktrises darbam.

Zīmju valoda ir ļoti atšķirīga no visām citām valodām, tāpēc par prasmīgu tulku var kļūt tikai ilgākā laikā. Ir daudz vārdu, kas ir angļu valodā, bet nav britu zīmju valodā. Kad mācījos, rādīju arī tādas zīmes, kas izraisīja savādus skatienus manu nedzirdīgo draugu sejās, jo viņiem manis teiktais zīmju valodā nelikās loģisks.

CILVĒKI NESAPROT, ka veids, kā palīdzēt nedzirdīgajiem, ir runāt lēnāk un skaidrāk. Tā vietā cilvēki sāk kliegt, bet tas ir neprāts. Tik daudz bērnu ir nedzirdīgi vai ar dzirdes traucējumiem, tāpēc notiek kampaņa, lai zīmju valodu ieviestu skolu mācību programmās. Daudz nedzirdīgo var lasīt no lūpām.

Tagad izbaudu to, ka visu spēju iztulkot. Raizējos par jautājumiem, kas ietekmē nedzirdīgos, darot kaut vai kādu mazumiņu, kas veicina sabiedrības informētību par tās nedzirdīgo daļu.

Lai vāktu ziedojumus, es lēcu ar izpletni 2011. gadā, laidos lejup pa klintīm ar virvi un uzrāpos „BT” tornī (189 m augsts telekomunikāciju tornis, kādreiz augstākā celtnie Londonā – „KS” piezīme). Šogad plānoju uzkāpt Kilimandžaro. Katru nedēļas nogali jāveic 32 kilometrus garš gājiens, lai sagatavotos tam un būtu formā. Tas ir diezgan grūti. Es neteiktu, ka to visu daru sava tēta piemiņai. Kāpšu Kilimandžaro ne jau tāpēc, lai kaut ko pierādītu, tomēr atceroties, ka mans jaunais ceļš sākās ar to, kas notika ar manu tēvu... Jo tas viss manī radies pēc tā, kas notika ar manu tēti.”

*Sagatavoja: laikraksts „Kopsolī”
Foto: metrouk2.files.wordpress.com*

Tagad viņa atbalsta nedzirdīgo tiesības un Nacionālo nedzirdīgo bērnu sabiedrību (NDCS). Lai vāktu līdzekļus tai, viņa drīzumā kāps Āfrikas augstākajā virsotnē Kilimandžaro. Pagaidām ir savākti 94% no uzstādītā mērķa, kas ir 2,5 miljoni mārciņu (2,03 miljoni latu). Ikviens mūsu planētas Zeme iemītnieks arī var ziedot viņas labdarības fondā, ieskaitot naudu internetā <http://www.justgiving.com/Rachel-Shenton1>. Līdztekus aktrises darbam, viņa ir arī zīmju valodas tulks.

„Kopsolī” piedāvā iepazīties ar viņas stāstu, kuru publicēja Lielbritānijas laikraksts „Metro”.

REIČELAS STĀSTS „MANS TĒVS KĻUVA NEDZIRDĪGS...”

„Esmu vienīgais bērns ģimenē. Tētim piederēja pārvadājumu uzņēmums, mamma strādāja lielā uzņēmumā, kas nodarbojās ar nekustamo īpašumu uzpirkšanu. Man bija burvīga bērnība. Neviens no maniem radniekiem nebija saistīts ar skatuves mākslu – es esmu vienīgā, tāpēc mana izvēle droši vien bija pārsteigums maniem vecākiem. Es to skaidri apzinājos un vēlējos darīt kopš četrpadsmit gadu vecuma. Kad man bija 6 gadi, sāku apmeklēt drāmas un dejas nodarbības, bet 11 gadu vecumā sāku iet uz noklausīanos

VIETĒJĀS ZĪMJU VALODAS STRAUJI IZZŪD

Martas Vinjārdas sala ASV austrumu piekrastē, Atlantijas okeānā kādreiz bija mazapdzīvota, vientuļa zvejnieku un vaļu mednieku apmeklēta vieta. Bet tad pirms vairāk nekā divsimt gadiem tur sāka ierasties vasaras atpūtnieki, pēc tam pamazām uz dzīvi salā pārcēlās vairākas ģimenes no Kentas grāfistes Anglijā. Tāds bija salas neparastās kopienas izveidošanās sākums.

Ļaudis noslēgti no ārpusaules dzīvoja vienos un tajos pašos ciemos, laulājās savā starpā, un tā vairāku gadsimtu garumā izveidojās tāds ģēnu veids, kas radīja šīs salas neparastumu – tās nedzirdīgo iedzīvotāju īpatsvars ir pārsteidzoši liels, viens no augstākajiem ASV.

VISI RUNĀ ZĪMJU VALODĀ

Nedzirdīgie salinieki, no malas skatoties, baudīja īpatnēju dzīvi. Nedzirdība mazajās pilsētīnās un ciemos tur bija tik normāla, ka to pārtrauca uzskatīt par invaliditāti. Nedzirdīgo sabiedrība salā plauka un zēla 250 gadus – no 18. gadsimta līdz 20. gadsimta vidum, un to šajā ziņā uzskata par leģendāru.

Nora Greisa, antropoloģe (zinātniece, kas pēta cilvēkus – *tulk.piez.*), no kādas vecākas salas iemītnieces uzzinājusi šādus faktus:

„Šie salas cilvēki nebija ar fiziskiem trūkumiem, viņi bija vienkārši nedzirdīgi. Dzirdīgie bērni arī iemācījās zīmju valodu no radniekiem un kaimiņiem, un visi runāja tajā gan ar nedzirdīgajiem draugiem, gan savā starpā. Zīmju valodu savā vidū lietoja gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie salas iedzīvotāji – zvejnieki, viņu ģimenes, lieli un mazi, sadzīvī, sabiedrībā, arī baznīcā. Turklāt zīmju valoda, kurā

viņi runāja, tāda bija tikai šajā salā.”

CIEMU VALODAS STRAUJI IZZŪD

Bet mūsdienu pētnieki sākuši atrast jaunas, šai līdzīgas sabiedrības un viņu valodas visā pasaulē. Nesen tās nosauktas par **ciemu vai lauku zīmju valodām** un iekļautas atsevišķā grupā, kuru tagad pēta valodu zinātnieki. Viņi atklāj tādas valodas īpatnības un kultūras iezīmes, kas nekad iepriekš nav aprakstītas.

Bet, tā kā mūsdienu pasaule izdzēs robežas starp šīm mazajām sabiedrībām, arī to valodas strauji izzūd.

2013. gada Etnoloģā – pasaulē pastāvošo valodu katalogā uzskaitītas 136 eksistējošas zīmju valodas, un pēc minētā pētījuma beigām šis skaits varētu pieaugt aptuveni līdz 400 zīmju valodām. Vairāk nekā jebkurai citai zīmju valodu grupai tieši šai pastāv lielākais risks izzust.

IR PAT NEDZIRDĪGAIS DIEVS

2012. gadā tika publicēta daļa pētījuma ar nosaukumu – „Zīmju valodas ciemu sabiedrībās”. Tas apraksta piemērus Indijā, Izraēlā, Jamaikā, Turcijā, Taizemē, Bali un citās vietās. Tās biežāk ir nevis īstas salas kā minētā M. Vinjārda, bet gan kultūras „saliņas” kā, piemēram, Alipura – mazs ciems Indijas dienvidos.

Starp neierastajām kultūras pazīmēm minams arī hinduisma novirziens kādā Bali ciemā, kurā pastāv pat nedzirdīgs dievs. Šajā ciemā zīmju valodas lietotāji, runājot zīmēs, izmanto visu telpu ap sevi, piemēram, izstiepj savas rokas vai liecas uz priekšu. Savukārt Čīkanā (Meksikā), Mardinā (Turcijā) un Alipurā zīmju valodai raksturīgas sarežģītas skaitļu sistēmas, kur lielākus skaitļus izsaka, reizīnot ar 20 un 50 vai izmantojot atņemšanu, piemēram, skaitli 18 pasaka, no 20 atņemot 2.

Kopš 19. gadsimta nozīmīgs drauds ciemu zīmju valodu sabiedrībām ir atsevišķā nedzirdīgo bērnu izglītība, kad viņiem jāmacās tuvākajās lielpilsētās un jāapgūst valsts zīmju valoda. Kad bērni ierodas mājās no skolas,

vecāki ir neapmierināti, ka viņi lieto „dīvainās lielpilsētas zīmes”, viedtālrunus un Facebook.

MAZO KOPIENU BEIGAS

1817. gadā arī Vinjārdas salā sākās pārmaiņas, kad tuvējā piekrastes pilsētā Hārtfordā tika atvērta nedzirdīgo skola. Šādās skolās jaunieši sastop savus dzīvesbiedrus, kuri ir nedzirdīgi, bet visbiežāk viņi tādi nav iedzimtības dēļ. Tas nozīmē beigas šādām nedzirdīgo kopienām, kas pirms tam pašas atjaunojās, dzimstot arvien jauniem nedzirdīgiem bērniem abu vecāku iedzimtības dēļ.

Protams, nevajag tik ļoti sērot par to, ka vairāk cilvēku nu var būt dzirdīgi, bet, kad vietējās valodas izzūd, kopā ar tām aiziet bojā kāda cilvēces kultūras mantojuma daļa.

VĒRTĪGĀS MĀCĪBU STUNDAS

Lielbritānijas Lankašīras universitātes valodniece Ulrika Zešana, kura vada Nedzirdīgo zīmju valodas pētniecisko institūtu, atzīst:

„Ja atsevišķās zīmju valodas minoritātes izmirst, pirms tiek pilnvērtīgi aprakstītas, zūd daļa no unikālas identitātes un kultūras pieredzes. Tādējādi mums zūd arī vērtīgas mācību stundas par to, cik mainīgs un daudzpusīgs var būt jēdziens – „invaliditāte”.”

Nedzirdīgo iedzīvotāju skaits šajos ciemos samazinās, un tikai daži turienišer atceras pagātni un to, cik īpašas šīs sabiedrības bijušas. Antropoloģe Annelīze Kustersa stāsta par cilti kādā ciemā Ganā, kur 1975. gadā nedzirdīgajiem iedzīvotājiem aizliedza laulāties savā starpā, lai samazinātu nedzirdīgo kopienas. Tā rezultātā turpmākos 40 gadus nedzirdīgie tika apkaunoti, būtiski apdraudot viņu eksistenci.

Kaut arī pārējā pasaule vēlas apgūt šo valodu pieredzi, vissvarīgākās tās ir pašiem ciemu iedzīvotājiem. Zinātnieki apmeklē šīs izolētās vietas un sadarbojas ar vietējiem nedzirdīgo zīmju pētniekiem. Viņu mērķis ir palīdzēt cilvēkiem izdarīt pārdomātus lēmumus par viņu valodu nākotni, pirms tās pazūd nebūtībā.

Sagatavoja: laikraksts „Kopsolī”

Foto: www.wikipedia.org

„GOOGLE BRILLES” MĀCA ZĪMJU VALODU NEDZIRDĪGU BĒRNU VECĀKIEM

„Google Brilles” (*Google Glass*) ir moderns dators, kurš sastāv no brillēm ar tajās iebūvētu videokameru un miniatūru, caurspīdīgu ekrānu acu priekšā, kurā redzama informācija. Klajā laista jauna šo brīļu aplikācija „SMARTSign”, kas saziņu starp dzirdīgiem vecākiem un bērniem ar dzirdes traucējumiem padara vienkāršāku.

Aplikācija māca amerikāņu zīmju valodu brīļu valkātājiem. To izstrādājis pētniece Kima Sju no Džordžijas Tehnoloģiju institūta (ASV) kopā ar vienu no viņas profesoriem. Tās dienas gaitā ik pa laikam parāda uz ekrāna zīmju valodu pārbaudošus

uzdevumus, kuru laikā brīļu valkātājs redz zīmes videoattēlā un var izvēlēties pareizo atbildi.

Programma radīta nedzirdīgu un vājdzirdīgu bērnu vecākiem, bet vārdnīca noderīga arī vecākiem, kuri māca zīmju valodu dzirdīgiem bērniem. Aplikācija pieejama arī „Android” operētājsistēmai. Tās lietotājiem ir pieejamas dažas papildu funkcijas, kas nākotnē būs pieejamas arī brillēm.

„Ja tu nēsā Google Brilles, tu tās lieto visu laiku un vari mācīties biežāk, visas dienas garumā,” skaidro „SMARTSign” autore.

Sagatavoja: laikraksts „Kopsolī”

Foto: www.mashable.com

BULDOGS MOTO DEAF LATVIA

ZIGMĀRS UNGURS NO R. PRIEDES PERSONISKĀ ARHĪVA

Latvijā ir daudzi motobraucēju jeb rokeru klubi. Beidzamajā laikā tāds klubs sāk veidoties arī LNS biedru vidū. Viens no mūsu nedzirdīgo rokeru kustības iniciatoriem ir ļabi pazīstamais mākslinieks Roberts Priede. Viņš piekrita pastāstīt mazliet sīkāk par močiem un pašiem braucējiem.

Vispirms mazliet pastāsti par sevi: kas tu esi pēc profesijas?

Esmu kokgriezējs, galdnieks – mākslas meistars.

Kad sāki pievērsties motocikliem? Kāpēc? Tev toreiz laikam jau bija arī auto? Vai ar auto nepietika?

Sākumā man bija motocikls JAWA, tad notika pēkšņa avārija, un turpmākos 23 gadus es vairs nebraucu ar motociklu. Pirms diviem gadiem tomēr atkal sēdos motociklā. Bet arī automašīna man ir jau kopš pirmā motocikla laikiem.

Kā veidojās nedzirdīgo rokeru grupa? Cik jūsu tajā ir?

Viss sākās pagājušajā gada sākumā. Kopā savācāmies grupa cilvēku, kuriem interesē motocikli, gan tie, kuriem ir motocikli, gan tie, kuri vēl tikai plānoja iegādāties tādus. Šobrīd mūsu grupā ir savākušies 12 nedzirdīgi un vārdzirdīgi biedri.

Ko jūsu grupa parasti dara, vai tā ir organizācija, vai jums ir savs vadonis. Varbūt gribat nodibināt savu nedzirdīgo rokeru klubu?

Mūsu tikšanās parasti notiek trešdienās trasē 333, kur ne tikai braucam ar motocikliem, bet apspriežam arī jaunumus moto dzīvē, kā arī plānojam dažādus izklaides pasākumus. Mūsu grupas izveidošanās notika pilnīgi brīvi, visi moto biedri iesaistās tajā tad un tā, kā katram patīk.

Atsevišķa nedzirdīgo motociklu kluba organizēšana šobrīd nav plānota, tomēr savā grupā tik un tā turamies kopā, regulāri tiekamies un labprāt pieņemam savā vidū arī jaunus biedrus.

Šobrīd es esmu mūsu moto biedru kluba „boss” – vadītājs. Mūsu neoficiālā kluba simbols ir buldogs, un tā nosaukums ir „BULDOGS MOTO DEAF LATVIA”.

Kādos rokeru saietos esat piedalījušies? Kā tur gāja, ko dārtjāt, kādas bija attiecības ar pārējiem – dzirdīgajiem rokeriem?

Mūsu pagaidām lielākais pasākums ir vasarā, proti, no 19. jūlija līdz 21. jūlijam Ventspilī notiekošā Moto salidojuma „Kurland bike meet 2013” apmeklējums. Piedalījāmies motociklu parādes braucienā pa Ventspils ielām – kopā ar ap 3500 motobraucēju no Latvijas un citām valstīm. Brauciens virzījās pa Ventspils ielām un beidzās Ostas prome-

nādē, kur daudzie sapulcējušies cilvēki varēja noskatīties dažādus motociklistu priekšnesumus, kā arī piedalīties visādās citās aktivitātēs šajā saulainajā vasaras dienā. Tā kā palikām līdz pasākuma pašam beigām, varējām izbaudīt arī vakara pasākumus piejūras kempingā kopā ar pārējiem

motociklistiem. Vērojām koncertus, izklaidējamies un apmainījāmies pieredzē ar pārējiem dzirdīgajiem moto braucējiem.

Vai ceļojat ar močiem arī uz citām valstīm? Visi kopā vai atsevišķi?

Mūsu šībrīža lielākais sapnis ir nākamajā vasarā aizbraukt uz Somijas motociklistu salidojumu, vēl neesam pārliecināti par šī sapņa īstenošanas iespējamību, tomēr ceram, ka to varēsim piepildīt.

Ko jūsu sievas saka par jūsu motobraukšanas dullumu?

Priecājos, ka arī mana sieva atbalsta šo aizraušanos, jo apzinās, ka neesmu no pārgalvīgākajiem braucējiem, bet gan motobraukšanu uzskatu par vaļasprieku, veidu, kā atslēties no darba un ikdienas problēmām.

Vai rokerim būt ir viegli? Cik tas izmaksā?

Lai gan motobraukšana ir lielisks vaļasprieks, tomēr būt rokerim nav tas pats lētākais hobijs. Bet, ja spēj sabalansēt motocikla uzturēšanas un braukšanas izmaksas ar ikdienas tērpiem, tad tas var būt arī pietiekami normālu izmaksu hobijs.

Kā var kļūt par rokeri? Vai B kategorijas autovadītājs var vadīt motociklu, vai arī ir speciālas apmācības?

Jau ilgu laiku man ir B kategorijas autovadītāja tiesības, ar tām varu braukt ar moci, kuram nav vairāk par 125 kubikcentimetru motora tilpuma. Ja vēlas braukt ar lielāku kubu motocikliem, tad jānoliek A kategorijas speciālās tiesības, kuras arī esmu ieguvis.

Kāds mocis ir tev pašam? Kādi ir tavi turpmākie nodomi attiecībā uz motobraukšanu?

Mana motocikla modelis ir YAMAHA BULLDOG 1100. Arī turpmāk plānoju braukt ar motocikliem tik ilgi, cik vien vecums atļaus.

Teve tagad ir jauns papildu darbs – Elvīras ielā 19 tu apmāci nedzirdīgos centra apmeklētājus galdnieka prasmē. Kā veicas? Kā jūties skolotāja lomā?

Šim darbam mani centra vadītājam Diānai ieteica Pavlina kungs. Vadu nedzirdīgo pensionāru nodarbinātības galdnieka prasmju apgūšanā un esmu apmierināts ar šī brīža darba kvalitāti un apmācību norisi. Pensionāri visi saprotoši, dažiem gan vairākas reizes skaidroju galdniecības pamatus, ierādu, kā pareizāk, glītāk un vieglāk apstrādāt koku. Visi apmierināti, jo vajadzīgos materiālus iepriekš jau sagatavojam nodarbībām, problēmu nav. ▲

IEPAZĪSTI RĪGU!

BAIBA BICĒNA

Sākumu lasiet KS 8., 9. nr

BOLDERĀJAS PUTNU VĒROŠANAS TORNIS, DAUGAVGRĪVAS CIETOKSNIS UN MOLS

No 3. autobusa galapunkta pāri pļavām ved ceļš uz jūru. Pusceļā atrodas putnu vērošanas tornis un tuvu pie jūras ir dabas taka.

Pāri bieži lido lidmašīnas, kuras paceļas un nolaižas Rīgas lidostā.

Līdz molam ir krietns gabaliņš ko iet, un tas ir daudz nelīdzenāks nekā otrs mols Mangaļsalas pusē. Iznāk jautra palēkāšana pa akmeņiem!

Atpakaļ uz autobusu var doties pa Flotes ielu. Ja pie Buļļu-pes nogriežas uz Daugavas pusi, var apmeklēt arī Daugavgrīvas cietoksni.

BOLDERĀJA, HAPAKA GRĀVIS, BUĻĻUPE UN BOLDERĀJAS KARJERS

Ūdeņu cienītāji var braukt ar 3. autobusu, izkāpt pie Silikātu ielas un doties Latvijas Finiera virzienā, tālāk pa Lielupes ielu. No šejienes atsevišķās vietās var piekļūt Hapaka grāvim un skatīties uz Krievu salu – pagaidām tur ir pļavas, bet iespējams, ka vēlāk būs osta.

Vietā, kur Hapaka grāvis savienojas ar Buļļupi, atrodas jahtu osta. Uz skaistām burulaivām vienmēr prieks skatīties!

Tālāk iespējams iet pa taciņu gar Buļļupi. Pretējā krastā atrodas Mīlestības saliņa, kurā nokļūt var tikai ar laivu vai pel-dus. Iespējams, ka krastā redzami bebru nedarbi – te viņi zāgē kokus.

Vēl tālāk gar Buļļupi ejot, var nokļūt līdz Eksperimentāli mehāniskajai rūpnīcai un, nogriežoties pa kreisi, apmēram 10 minūtēs var aiziet līdz Bolderājas karjeram. Ūdens tajā ir ļoti dzidrs, bet krasti stāvi, tāpēc peldētnepratējiem labāk turēties krastā.

Var apiet ezeram apkārt, bet var arī iet atpakaļ. Ja karjera rietumu pusē pamanāt asfaltēta ceļa galu, var droši iet pa to – tas ievēdīs Bolderājas kapos un no turienes var aiziet uz 36. autobusa pieturu pie galvenajiem vārtiem. **Turpmāk vēl!** ▲

SPORTA ĪSZIŅAS

TRŪCĪGI LOMI

14. septembrī uz Rīgas Nedzirdīgo meistaracīkstēm spinningošanā sapulcējās nepārstāst daudz dalībnieku – 22, viņu starpā bija arī divas sievietes.

Taču lomu mācēja iegūt tikai 4 dalībnieki, pārējie palika tukšā. Šie 4 prasmīgākie tad arī sadalīja godalgotās vietas. Par uzvarētāju kļuva Aleksandrs Romanovs ar 2 zivīm, kuras kopā svēra 2,400 kg. Otrajā vietā Vladimirs Koreņiks ar 2 zivīm 0,980 kg kopsvarā, bet trešo vietu ieguva Valerijs Vinogradovs ar viesu asari 0,240 kg. Vislielāko zivi – 1,280 kg smagu un 58 cm garu līdaku noķēra A. Romanovs.

MĀRCIS – ČEMPIONS VELOKROSĀ

Dabas parkā „Ogres Zilie kalni” 21. septembrī risinājās Latvijas Nedzirdīgo čempionāts velokrosā.

Vīriešiem distance bija 14,1 km, un tajā sacentās 5 dalībnieki. Pirmo vietu ieguva Mārcis Skabs no sporta kluba „Tālavas Nedzirdīgo sports Sievietēm” 9,4 km trasē pirmā bija Jekaterina Jasinska – Volkova. Zēnu grupā 4,7 km trasē uzvara tika Artim Ozolam.

LNSF tās pārstāvja RAITA OZOLA personā izsaka pateicību Andim Kramam par palīdzību sacensību organizēšanā – par velokrosa trases izveidošanu.

VAR PIETEIKTIES NOVUSA TURNĪRAM

Ķekavas sporta centrā „Bultas” 19. oktobrī pl. 11 sāksies LNSF balvas izcīņa novusā.

Notiks gan vienspēles, gan dubultspēles. Pieteikties var līdz 11. oktobrim. Dalības maksa ar kluba pieteikumu 2 Ls, bez tā – 4 Ls.

NOTIESĀTS PAR PIESAVINĀŠANOS

Slovākijas reģionālā tiesa piesprieda bijušajam Slovākijas Olimpiskās komitejas vadītājam Jaromiram Rudam 13 gadus vidējā režīma cietumā par aptuveni 1,12 miljonu latu piesavināšanos, kas bija piešķirti, lai sarīkotu 2008. gada Nedzirdīgo ziemas olimpiskās spēles Augstajos Tatros. Tās tika atceltas pēdējā brīdī.

Ruda uzskata, ka ir nevainīgs un pārsūdzējis spriedumu Augstākajā tiesā.

KĻŪDAS LABOJUMS

„Kopsolī” 9. numurā sporta rakstā „Olimpiādē daļēji apmierinoši rezultāti” kļūdaini minēts, ka vieglatlēte Ilze Āre Nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs nepārvarēja sākuma augstumu.

Patiesībā viņa savu izvēlēto sākuma augstumu 1,30 m pārlēca, taču šis augstums bija zemāks par normatīvu (1,40 m), kas bija jāizpilda, lai piedalītos tālāk. Citas dalībnieces par pirmo sākuma augstumu izvēlējās 1,50 m. Visus nākamos augstumus I. Āre nepārvarēja. „KS” atvainojas I. Ārei par neprecizitāti! ▲

Sagatavoja: Zigmārs Ungurs

KRIEVIJĀ DĀSNI APBALVO OLIMPIEŠUS MEDAĻNIEKUS UN DALĪBNIEKUS

Kā iepriekš rakstījām, laikā no 27. jūlija līdz 4. augustam Bulgārijas galvaspilsētā Sofijā notika XXII vasaras nedzirdīgo olimpiskās spēles. Tajās piedalījās 4,5 tūkstoši nedzirdīgo sportistu no vairāk nekā 80 pasaules valstīm. Viena no lielākajām sportiskajām delegācijām bija Krievijai, kuru pārstāvēja 302 sportisti.

Krievijas izlase arī izcīnīja pārliecinošu uzvaru neoficiālajā komandu kopvērtējumā – viņi spēja izcīnīt 177 medaļas, tajā skaitā 67 zelta, 52 sudraba un 58 bronzas. Ievērojamu ieguldījumu medaļu skaita vairošanā deva arī Kuzbasa novada nedzirdīgie olimpieši, kuru pūrā 8 zelta, 3 sudraba un 1 bronzas medaļa.

Vislabākos rezultātus sasniegta Krievijas nopelniem bagātā sporta meistare peldēšanā Aļona Aļeksejeva no Kemerovas pilsētas, kas izcīnīja 6 zelta, 2 sudraba un 1 bronzas medaļu, kā arī uzstādīja vienu pasaules rekordu un divus olimpisko spēļu rekordus.

Par divkārtējo čempionu 400 metru skrējienā ar barjerām un 4×400 metru stafetē kļuva Konstantīns Grebenščikovs,

kurš vienlaikus uzstādīja jaunu pasaules rekordu nedzirdīgajiem. Vienu sudraba medaļu vieglatlētikā saņēma arī Ksenija Golovina.

Īpašā pasākumā, ko par godu olimpisko spēļu dalībniekiem bija sarīkojusi Kuzbasa novada administrācija, novada gubernators apbalvoja nedzirdīgos sportistus ar diplomiem un ievērojamām naudas balvām.

Čempioni Aļeksejeva un Grebenščikovs saņēma katrs pa 1 milj. rubļu (16 tūkst. latu), bet sudraba medaļas ieguvēja Golovina – 700 tūkst. rubļu (11,2 tūkst. latu). Tāpat mazākas naudas balvas saņēma arī vairāki citi sportisti, kas šajā olimpiādē nebija izcīnījuši medaļas, bet sasnieguši labus rezultātus.

Nedzirdīgo sportistu vieglatlētikas treneris Nikolajs Martinovs puda gandarījumu par to, ka novada vadība atzinīgi novērtē nedzirdīgo sportistu sasniegumus, un izteica pateicību par saņemtajām naudas balvām. Tā viņiem ir liela materiālā palīdzība un labs stimuls turpināt nodarboties ar sportu un spordināt Kuzbasa sporta slavu. ▲

Sagatavoja: Pēteris Vilisters

KAS NOTIEK LATVIJĀ?

Gatavojot rakstu par krievu olimpiešu apbalvošanu, iedomājām, ka Kopsolī lasītājiem būtu interesanti uzzināt, vai arī Latvijas valdība piešķirusi prēmiju mūsu olimpietiem medaļniekam Mārim Grēniņam un pārējiem (trenerei, tehniskajam personālam un LNSF), jo: LR Ministru kabineta jaunajos „Noteikumos par kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, un naudas balvu apmēru” no 2012. gada paredzēts, ka nedzirdīgie sportisti saņem līdzvērtīgu prēmiju par godalgotām vietām oficiālās starptautiskās sacensībās.

Tātad mūsu M. Grēniņš ir pirmais nedzirdīgais sportists, kas par izcīnīto 3. vietu Nedzirdīgo olimpiskajās spēlēs saņem prēmiju pēc jaunajiem noteikumiem. Minētie MK noteikumi nosaka: ja sasniegumi gūti Olimpiskajās spēlēs, piešķiramās naudas balvas apmērs par iegūto otro, trešo, ceturto, piekto un sesto vietu nedrīkst pārsniegt 60 % no iepriekšējās vietas maksimāli iespējamā naudas balvas apmēra.

Komentāru „KS” palūdza LNSF prezidentam Varim Strazdiņam un bronzas medaļniekam 110 m barjeraskrējienā vieglatlētam Mārim Grēniņam.

Māris Grēniņš: Par rezultātiem Olimpiādē no pašvaldības, no valdības vai cita pilnīgi neko vēl neesmu saņēmis – ne naudu, ne atzinību. Nezinu arī, kāds varētu būt naudas balvas apmērs.

Vienīgi salīdzinājumam – varu minēt naudas prēmiju par Taipejas Olimpiādi 2009. gadā. Par diviem zeltiem un diviem sudrabiem no valdības „uz rokas” saņēmu 3800 Ls (1200 Ls bija atvilkti nodokļos).

Toreiz bija likums: kaut vai izcīni 10 zelta medaļas, bet prēmiju tev maksās par vienu.

Varis Strazdiņš: Māris saņems prēmiju pēc jaunajiem MK noteikumiem. Arī pārējie, kas palīdzēja nodrošināt šo sasniegumu, nepaliks bešā.

Cik liela tā būs – to redzēsīm gada nogalē. Vienīgais, ko gribu piebilst, – naudas prēmiju ziņā mūsu valsts ir līdere. Vismaz man nav zināmas citas valstis, kas maksātu vairāk.

Tagad kaut kādus komentārus vai aprēķinus sakarā ar sportistu prēmijām negribu sniegt. Tam būšu gatavs, kad būs zināmi prēmijas apjoma cipari.

Jo savu darbu esam izdarījuši – panācām izmaiņas likumdošanā un iesniedzām prēmiju pieprasījumu, un tagad pārējais ir citu institūciju rokās. ▲

Sagatavoja: Ilze Kopmane

LNS BIEDRĪBU PASĀKUMI

RĪGĀ

2., 9., 16., 23., 30. 10 pl. 16 Aktuālie
notikumi Latvijā un pasaulē

11., 25. 10 pl. 11 Māmiņu grupas nodar-
bības (Elvīras ielā 19, 2. st.)

26. 10 pl. Helovīna diena

D/C ĀBELZIEDĀ

3., 10., 24. 10 pl. 15 Vingrošana,
dejošana

17. 10 pl. 13 Rokdarbi, vingrošana

31. 10 pl. 13 Infodiena, vingrošana

LIEPĀJĀ

3., 22. 10 pl. 12 Pārrunas

3. 10 pl. 14 Laikrakstu un žurnālu
apskats

10. 10 pl. 13 Informācijas par
nedzirdīgo dzīvi

15. 10 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu
apskats

VENTSPILĪ

1. 10 pl. 11 Pensionāru diena

3., 17., 24. 10 pl. 12 Informācija

5., 12., 19. 10 pl. 12 Psiholoģija

31. 10 pl. 12 Helovīns

PĻAVIŅĀS

19. 10 pl. 12 Informācijas diena

22. 10 Ekskursija pa Pļaviņu novadu
(iepriekš jāpiesakās)

LĪVĀNOS

21. 10 pl. 10 Informācijas diena

KULDĪGĀ

2. 10 pl. 12 IK „Galda spēles”

4. 10 pl. 12 Rudens Māras diena

9. 10 pl. 12 Labas uzvedības pamatno-
teikumi

12. 10 pl. 12 Pagatavoto saldumu degus-
tācija

24. 10 pl. 12 IK „Novusa draugi”

26. 10 pl. 12 Helovīndiena (*ierasties
maskā, līdzīgi groziņu*)

SMILTENĒ

4., 7., 17. 10 pl. 13 Informatīvās ziņas

10. 10 pl. 12 Jaunākās ziņas

24. 10 pl. 12 Pasākums – Ražas diena

DAUGAVPILĪ

1. 10 pl. 16 Informācijas par nedzirdīgo
dzīvi

15. 10 pl. 16 Jaunākie notikumi

22. 10 pl. 16 IK „Nezinīši”

MĪLI SVEICAM!

80

6. 10 JŪLIJA DEPKOVSKA, Rīgas

70

16. 10 AFANASIJA MEREŠČENKO,
Ventspils

29. 10 ROMUALDA ŅEIRE, Rīgas

65

20. 10 GUNĀRS BREMMERS, Rīgas

60

5. 10 LARISA MARTINOVA,
Smiltenes

19. 10 GUNĀRS VILDIŅŠ, Valmieras

27. 10 OLGA ARAMINA, Rīgas

30. 10 PĒTERIS LOČMELIS, Rīgas

55

19. 10 ELVĪRA RINČA, Rīgas

50

5. 10 VLADIMIRS UTRECKIS,
Smiltenes

12. 10 ANDREJS KALNS, Rīgas

14. 10 MARIJA PEREGRIMOVA,

Rīgas

19. 10 DAINIS KALVĀNS, Rīgas

28. 10 SARMĪTE BEHMANE-

BERGMANE, Kuldīgas

28. 10 JŪLIJA NAVROCKA,

Rīgas biedrība

Izrāde «Sabojātie» 17. oktobrī, 20. novembrī un 10. decembrī

Dailes teātra Kamerzālē 17. oktobrī, 20. novembrī un 10. decembrī pl. 19 iespēja noskatīties izrādi «Sabojātie», kurā vienu no galvenajām lomām spēlē mūsu **Jolanta Znotiņa**.

Biļetes cena 5 Ls – var nopirkt Dailes teātra kasē vai internetā www.bilesuparadize.lv. Lai vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem skatītājiem būtu vieglāk sekot izrādei, LNS Informācijas centrā ir iespējams izlasīt lugu.

PRECIZĒJUMS

„KS” atvainojas delegātei Skaidrītei Baurei par neprecizitāti viņas LNS 18. kongresa runas atspoguļojumā. „KS” 9. nr. un šeit publicē to pilnībā.

Skaidrīte Baure: *Paldies LNS prezidentam, ar gaišu prātu, gudrību un godīgumu veikts liels sociālais darbs mūsu nedzirdīgo labā. Viņa sniegtajā atskaitē redzams, ka katru gadu pieaug nedzirdīgo jauniešu skaits, kas grib mācīties profesionālajās skolās un augstskolās. Tas ir liels pluss.*

Bet liels mīnuss ir tas, ka pamatskolu beigušo jauniešu zināšanu līmenis ir zems. Tāpēc skolās tulkiem jāveic ne tikai savs darbs, bet jāpalīdz arī skolotājiem, jāveic viņu darba pienākumi, izskaidrojot

skolēniem nesaprotamo mācībās.

LNS nevar iejaukties skolas lietās, bet izeju vajadzētu meklēt un atrast sadarbības ceļus, lai uzlabotu šo situāciju.

Jauniešu un bērnu vidū parādās jaunās zīmes, un katrai no tām ir arī atbilstošs vārds latviešu valodā, bet skolotāji neprot zīmēs šos vārdus bērniem izskaidrot.

Zīmju valodas nodaļas esošā projekta darba grupas vārdā es vēlos lūgt LNS rast iespēju izveidot Zīmju valodas izpētes centru, lai palīdzētu skolotājiem un tulkiem sekmīgāk strādāt, bet nedzirdīgajiem bērniem – apgūt nepieciešamo izglītības programmu.

Nedzirdīgie bērni un jaunieši ir LNS nākotne.

✠ LĪDZJŪTĪBAS

*Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc Tavas dzīves stāsts.
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.*

Izsakām dziļu līdzjūtību ANASTASIJAS
OBORENKO (1938. 2. 09 – 2013. 16. 09)
radiem, sakarā ar viņas aiziešanu mūžībā.

Rēzeknes biedrība

*Pierimst soļi, klusē domas,
Neskan mīļās mātes balsis.
Tikai klusa sāpe sirdī
Ilgi vēl pēc tevis sauks.*

Skumju brīdī esam ar VALĒRIJU
GROMOVU un viņa ģimeni, māmiņu
zemes klēpī guldot.

Liepājas biedrība

VAR PASŪTĪT AUTO

Jebkuras automašīnas piegāde pēc individuāla pasūtījuma no Vācijas! Palīdzēšu jums atrast labu automašīnu par pieņemamu cenu.

Kontakti: Elvis Bļizna
e-pasts: bligzna85@mail.com
sms: 29604857

Galvenā redaktore: ILZE KOPMANE
Datormakets: JURIS GRUNDULIS
Iespiests: SIA „GUTENBERGS DRUKA”

✠ Nākamais numurs
11. novembrī

Ieguldījums tavā nākotnē

Laikraksts “Kopsolī” tiek izdots LNS projekta “Klusuma pasaule” aktivitātes 2.12 ietvaros ar Eiropas Sociālā fonda (85%) un Latvijas valsts (15%) līdzfinansējumu.

Atbildīgā par materiālu saturu: laikraksta “Kopsolī” galvenā redaktore Ilze Kopmane